Zübük

Marko paşa

NE SAĞCIYIZ NE SOLCU FUTBOLCUYUZ FUTBOLCU

DEMİRBAŞ ZERZEVAT BAKANI

CAVİT ORAL MÜJDEYİ VERDİ:

300 Sene sonra her köylü toprağa kavuşacak

Lânga (Özel) —

CHP iktidarının CHP'li Tarım Bakanı, DP iktidarının DP'li Tarım Bakanı, Kovalisyon iktidarının AP'li Tarım Bakanı ve memleketimizin demirbaş bakanlarından ve mübarek vatanın toprak ağalarından Cavit Oral dün yaptığı basın toplantısında toprak reformu kanun tasarısının, olmayan hükûmete verildiğini açıklamış ve «Bu reform, sizden iyi olmasın, çok iyi bir reformdur, dünya âhiret kardeşim olsun» demiştir.

Toprak reformu tasarısının 39 madde olduğunu açıklayan Cavit Oral'a bir gazeteci «Neden 90 değil, 88 değil de 90?» diye sormuş, sayın Oral cevaben ««88 idare etmiyor, sermayesini kurtarmıyordu; 90 da fazla geldiğinden 89 madde yaptık» demiştir.

Basın toplantısında, toprak reformunda gözetilen gayeler hakkında milli demirbaşımız şunları söylemiştir:

«Bizde öteden beri toprak kanunu çıkarmak âdet haline gelmiştir. Biz de âdet yerini bulsun diye bu âdeti bozmak istemedik, bu tasarıyı hazırladık. Bilindiği gibi, benim de bakanı bulunduğum CHP iktidarı zamanında adı var kendi yok bir toprak kanunu çıkarmıştık da bu yüzden de DP ortaya çıkmıştı. Sonra ben, toprak kanununa muhalif olan DP'ye geçip DP milletvekili oldum. 27 Mayıstan sonra DP'nin adı değişince, ekşik olmasın İsmet Paşa beni unutmadı, kovalisyon kabinesine aldı. Hükûmetin düştüğü gün, ben de toprak kanunu tasarısını «buyrun!» diye İsmet Paşaya verdim ki yeni kurulacak hükûmette beni de görsün... Nasıl, iyi yapmış mıyım?»

TASARININ ESASLARI

Olmayan hükûmete verilen toprak reformu tasarısında Türkiyenin toprakları «Toztoprak, Kızıltoprak, son yerimiz kara toprak ve bir âvuç toprak» olmak üzere dört bölüme ayrılmıştır. Bu ayrılan bölümlere, gözlerini toprak doyurasıcaların toprakları dâhil edilmemiştir.

Tasarıya göre topraklar şu esaslara göre dağıtılacaktır:

1 — Türkiyede kadastro haritaları ancak 300 sene sonra tamamlanabileceğinden, kadastro haritaları tamamlanır tamamlanmaz, Allahın izni ile derhal toprak dağıtılmaya başlanacak ve 300 sene sonra, inşallah toprağa kavuşmayan hiçbir kimse kalmıyacaktır. **(Müjdeyi alınca nasıl da sevinirsiniz...)**

2 — Demirbaş Tarım Bakanı Cavit Oral'ın babadan kalma ancak iki bin dönümlük pamuk tarlacığı olduğundan, iki bin dönümden fazla toprağı olanların toprakları dağıtılacaktır. **(Nasıl hesap, amman kasap!..)**

Toprak dağıtımında Kadirli Ağalarının koruyucu meleği Ah. Topaloğlu Ağa'nın akrabalarının yüz ölçümü de dikkate alınmıştır.

3 — Bu tasarının asıl amacı, büyük toprak ağalarının dikkatlerini çekerek, faka basmamalarını ve toprakların dağılacağı 300 sene sonrasını şimdiden görerek, topraklarını çocuklarına ikişer bin dönümden az olmamak üzere paylaştırmalarını sağlamaktır. **(İşte, ileriyi görüş diye buna derim...)**

Nasrettin Hoca'nın türbesi, Akşehir mezarlığının ortasındadır. Mezarlık kapısından girince, karşınıza Hoca'nın türbesi gelir; iki yanı ağaçlık, temiz yol sizi bu türbeye götürür. Mezarlık denilince, aklınıza, insanın içine karamsarlık çökerten bir yer gelir. Oysa Hoca'nın türbesinin bulunduğu mezarlığa girince — şaşılası bir şey — insan ölümden büsbütün uzaklaşmış gibi ılık bir yaşama sevinci duyuyor. 1959 yılında bu mezarlığı, elimde olmadan, sevinçli bir gülümseyişle gezmiştim, elimde olmadan gülümsüyordum; her yandan yaşama isteği fışkırıyor gibi geldi. 30 yıl kadar önce onarılan türbenin üstündeki kubbe altı somaki mermer sütun üstüne oturtulmuştur. Dışta, oniki mermer sütun üstüne oturtulmuş ikinci kubbe vardır. Yazıtda şunlar okunmaktadır:

El hat-tü bâkî v-el ömr-ü fânî
V-el abd-ü asî v-er-rab-bü âfî
Ketebe-t-ül-hakîr Mehmed
An cemaat-i sipahî Hazret-i Yıldırım
Bayezid bu tarihte vaki oldu
Sene 796

Bugünkü dile şöyle çevirebiliriz:

Yazı kalır, ömür gider. Kul isyan eder, Tanrı affeder. Bunu Yıldırım Bayezit Hazretlerinin askerlerinden Mehmet 796 da yazdı.

Bir söylentiye göre, Hoca'nın türbesine gelip de gülmiyenin başına bir uğursuzluk gelirmiş. Hoca'nın türbesini gülümsiyerek, gülerek ziyaret ettiğim zaman bu söylentiyi duymamıştım. O iç açıcı, ölümü unutturan insanı yaşamağa daha sıkı bağlayan mezarlığı bir içten gülümseyişle gezmemek elde değil.

A. N.

BAŞYAZI

TETİKDEYİZ

Hebçet MEKAL

Eyy ve eyyy devrim düşmanları! Biliniz ki, devrimci ruh nöbettedir. Meydanı size boş bırakmış değiliz, bırakacak da değiliz. Pekiy, biz nerdeyiz? Biz tetikdeyiz!

Devrim yoluna can-baş koymuşuz heeey!.. Ey gericiler ve eeey gafiller, şunu biliniz ki, biz, hürriyet aşkına can verenlerin yolundan gidenler, size rahat nefes aldırmıyacağız! Biz, bu emanetin bekçisiyiz, biz bu rejimin bekçisiyiz, biz devrimlerin bekçisiyiz...

Eeeeyyy, devrim düşmanları! Siz, devrimlere saldırsanız da, biz yine nöbetteyiz! (3—5 nöbeti bende) Atatürk'ün heykellerini kırsanız da, zarar yok siz kırın, kırın bakalım, biz yeniden yaptıramaz mıyız sanıyorsunuz? Siz istediğiniz kadar kırın, siz bir yandan kırarsınız, biz bir yandan yaptırırız; hem heykeltraşlarımıza iş çıkar, hem çimento sanayiimiz kalkınır....

Eyyy zulme kafa tutan ve bu uğurda feda olanlar! Boşuna feda olmadınız, siz gittiniz ama biz varız. Tarihten önce vardık, tarihten sonra varız; yalnız şimdi nöbetteyiz ve tetikteyiz.

Ve eeey gafiller, biz ki tetikteyiz ve biz ki devrimlerin bekçisiyiz, şunu iyi bilin ki, nöbetteyiz; size asla meydan vermiyeceğiz.

Özel Sayı

Nasrettin Hocaya adadığımız Zübük gazetesinin bu sayısından 2000 tanesi Akşehire «Nasrettin Hoca Festivali» ne gönderilmiş ve bu gazetelerin satış tutarı tümüyle «Nasrettin Hoca Derneği» ne bırakılmıştır.

TAŞLAMA

İster İnan, İster İnanma

TOPRAK reformu yapılacak... mış!

Bizi yönetenlere, yönetmiş olan politikacılara şöyle bir bakalım:

Toprak Kanunu çıkarken C.H.P.'ye ilk baş kaldıranlardan Emin Sazak büyük toprak sahibiydi.

D.P. kurucusu Adnan Menderes toprak sahibi..

D.P. başlarından, sonra C.H.P. başlarından Fevzi Lûtfi Karaosmanoğlu toprak sahibi...

CKMP'li, şimdi MP'li Osman Bölükbaşı toprak sahibi...

Düşük kovalisyon bakanı Ah. Topaloğlu ailesi toprak sahibi...

Toprak reformu tasarısını getiren Cavit Oral toprak sahibi...

Bunlar iri kıyımları, varın ufaklıkları da siz düşünün. Bütün bunlar hep tesadüf mü dersiniz?

Kimlerin toprak sahibi olduklarını düşün de, ondan sonra Türkiyede toprak dağıtılacağına ister inaaan, ister yat yuvarlan!

HOCA — Oooo! Bizim kazan doğurmuş!..

— O konuşuyorsa, işte bu da düşünüyor..

Halk Filozofu: Hoca

Nasreddin Hoca, inanış ve görüşlerini halka mizah yolu ile aşılamağa çalışan bir halk filozofudur.

Halktan gelen, halkla birlik, halkla kaynaşmış olan Nasrettin Hoca, hiç bir zaman halktan ayrılmamış, kopmamıştır. Kadılık, imamlık, müderrislik yapmış bir aydın, çağının bir bilgini olduğu halde, yedi yüz yıldır değerini yitirmeyen fıkralarında Hoca, tarla süren, çifte giden, pazarda eşeğini satan, değirmene buğday övütmeye giden, evini kendi onaran halktan bir kişi olarak yaşar. O'nun ölümsüzlüğünü, günümüze kalıcılığını işte burda aramalıdır. Oysa o çağın aydınları, bilginleri halktan koparak, dilleriyle, yaşayışlarıyla saray adamı olmağa başlamışlardı.

Halkla kaynaşmış bir halk eğitmeni olan Nasrettin Hoca'nın ölümsüzlüğünün yedi yüzyıl zamana dayanabilmiş olmasının ikinci nedeni, bizce halkın ortaklaşa sorunlarını dile getirmiş olmasıdır. Hiç bir yazılı eser bırakmadan yedi yüzyıl yaşamak, hem de ülkenin sınırlarını aşarak bütün dünyaya yayılmak, zor anlaşılır bir başarıdır; bu başarı ancak Hoca'nın halktan kopmamış, halk için yaşamış bir aydın olmasıyla açıklanabilir. Nasrettin Hoca'yı Türk halkı var etmiş, Türk halkı yaşatmıştır.

Değerler, önce yetiştikleri ulusun, sonra da bütün insanlığın olurlar. Nasrettin Hoca bugün yalnız Türk'lerin değil dünyanın Hoca'sıdır. Çin'den, Hind'den Amerika'ya kadar O'nu bilmeyen yoktur.

Bir takımları da yüzyıllardan beri anlatılagelmekte olan Nasrettin Hoca fıkralarını, kendi dar anlayışlarının ölçüsüne vurarak şöyle demektedirler:

«Duyulmuş fıkralarına göre Nasrettin Hoca şu kıymette, şu aşağılık seciyede bir adamdır: Hırsızdır, ciğer çalar, bostanlardan kavun karpuz aşırır; nâdan ve kabadır; ahmak ve echeldir; cimri ve müflistir; olur olmaz yerde abdest bozar; leyleği düzeltmek için uzun âzalarını kesecek karakterde sadist bir canavardır; evlendiğinden beş gün sonra karısı doğurur da Hoca bu kadının karnının şişliğini göremiyecek kadar basiretsizdir; kendi hakkına râzı ve kanaatkâr olmayıp değirmende halkın hakkına tecavüzle onların çuvallarından buğday aşırır v.s...

Bu satırları, Peyami Safa'nın «Türk Düşüncesi» adlı dergisinin Mart 1960 tarihli sayısından alıyorum. İşte bu satırları yazan, Hoca'nın fıkralarını eleştirerek, var olan Hoca'yı değiştirerek düzeltmeğe kalkmaktadır. Nasrettin Hoca «Türke ve Türklüğe ait tek kelime söylememiş» diyor. Yani XIII. yüzyılda yaşamış olan Nasrettin Hoca «Yaşasın Türkiye!» diye nutuk çekecekti. Yazar devam ediyor:

«Biz, Türk edebiyat ve medeniyet tarihinde bu derece «misilsiz» mütereddi ve şerefsiz bir adam bulunabileceğine aslâ inanmıyoruz. Böyle, bu biçim bir Nasrettin Hoca hiç olmasın, daha iyi!»

Bunları yazdıktan sonra da kendi aklınca Hoca'yı şöyle düzeltiyor:

«Hoca basit değil, asil bir aileye mensuptur; dindar bir âlimdi, prensti vezirdi, hanefî fakihi idi, muhârip ve devlet adamı, siyasetçi, hoşsohbet bir bey, bir «Hâce» idi.»

Görüyorsunuz ki her alanda dal budak saran gericilik, Hocamızın da üstüne doğru yürümeğe başlamıştır.

Sanat anlayışından yoksun olanlar, ve sanatın ne olduğunu bilmeyenler, fıkralarına bakarak Hoca'yı yukarda anlatıldığı biçimde bir kişi sanabilirler. sonra da «O, halk adamı değildi, prensti, beydi» gibi saçmalarla Nasrettin Hoca'yı Nasrettin Hoca'ya karşı savunmağa kalkar.

Oysa gerçek durum şudur: Günümüzde yazılmış mizah hikâyesi neyse, XIII. yüzyılda anlatılan fıkra da odur. Mizah yazarı, toplumdaki bozuklukları, aksaklıkları yererken, çok zaman kendisini yerdiği kişilerin yerine kor. Kendisini olayın kahramanıymış gibi gösterir. Çünkü bir bakıma mizahçı toplumunun mümessilidir; yani kendi kendini yeriyormuş gibi davranarak, toplumun aksaklıklarını yerer. Mizahçı, fıkracı, kendini aptal, gülünç budala, hırsız, gavat gösteriyorsa, kendi nefsinde, böyle olanları yermek içindir. Şarlo böyle yapmıştır, Bernard, Shaw, Mark Twain, Şçedrin hep böyle yapmışlardır. Mark Twain'in kendisini aptal yerine koyduğu bir hikâyesini okuyup da «Mark Twain aptal olmadığına göre bu hikâye onun değildir» demek ne ise, yukardaki iddia da odur, öylesine yanlıştır.

En değerli kolleksiyon

Zübük'tür.

Zübük

kolleksiyonu yapınız

ALTIN HOCA YARIŞMASI

Zübük Gazetesi Mizah Hikâyesi yarışması açmıştır. Herkes bu yarışmaya katılabilir.

ALTIN HOCA yarışması her yıl tekrarlanacaktır. Birinciliği kazanan yazara armağan olarak Nasrettin Hoca'nın altından yapılmış çok değerli bir plâkasıyla 500 lira ödül verilecektir. İkinciye yine Nasrettin Hoca'nın gümüşten plâkası ile 300 lira, üçüncülüğü kazanana da 200 lira ödül verilecektir. Ayrıca yirminciye kadar derece alanlara da birer diploma verilecektir.

YARIŞMAYA KATILMANIN KOŞULLARI :

1 — Yarışma yazıları en son 20 Ağustos 1962 gününe kadar gönderilmiş olmalıdır. Yarışma sonucu 1962 Kasım ayında çıkacak ilk Zübük gazetesinde ilân edilecektir.

2 — Yarışmaya gönderilen bütün yazılar incelenir, yayınlanmağa değerli görülenler Zübük'te çıkar ve her çıkan yazının sahibine 50 lira telif hakkı hemen ödenir. İlk elemeden geçip yayınlanmak için sıra bekleyen yazılar Zübük'de ilân edilir ve yarışmaya katılır.

3 — Birden çok yazıyla yarışmaya katılabilirsiniz.

4 — İlk elemede seçilen yazıları yargıcılar kurulu «jüri» derecelendirecektir. Ayrıca birinci seçilecek yazıya oy vermiş olan her okura 6 lira tutarında değerli kitap armağan edilecektir.

5 — Yarışma yazıları başka dilden çevrili olmayacak ve daha önce yayınlanmış olmayacak .

6— Her hikâye 1000 kelimeyi aşmıyacak ve daktilo ile kâğıdın bir yüzüne yazılacak. (Çok okunaklı el yazısı da olabilir).

Bekliyoruz, yazılarınızı gönderiniz. İlk elemeden geçen hikâyeler Zübük'de yayınlanmakta ve yazarlarına ellişer lira gönderilmektedir.

Resimde, ALTIN HOCA plâkası görülmektedir. Yarışmada birinciliği kazancaak olan yazara 500 lira ödülle birlikte verilecek olan bu armağan altından yapılmıştır.

TÜRK Mizahı Sınırlar dışında İran'da

عزیزنسین

درحالیکه شهادت نامه مهندسی دارد و ظاهرا باید بکار جدی
و پرداختن شغل خود بپردازد «اکنون بزرگترین فکاهی‌نویس کشور
ترکیه است» قدرت قلم شیرین او باندازه‌ای است که دو مرتبه
داستانهای او درکنگره «فکاهی‌نویسان جهان» که در ایتالیا تشکیل گردیده
جایزه اول را دریافت نمود.
خوانندگان عزیز کتاب هفته که بحمدالله به قریحه سرشار ایـن
نویسنده توانا آشنا هستند درشماره‌ها کتاب هفته داستان
جذاب از عزیزنسین را مطالعه میفرمایند.

Aziz Nesin'in birçok hikâyeleri Farsçaya çevrilmiş ve İran'da basılmıştır. Aşağıdaki resimde Aziz Nesin'in hikâyelerinin çıktığı İran'da basılmış kitaplar görülmektedir.

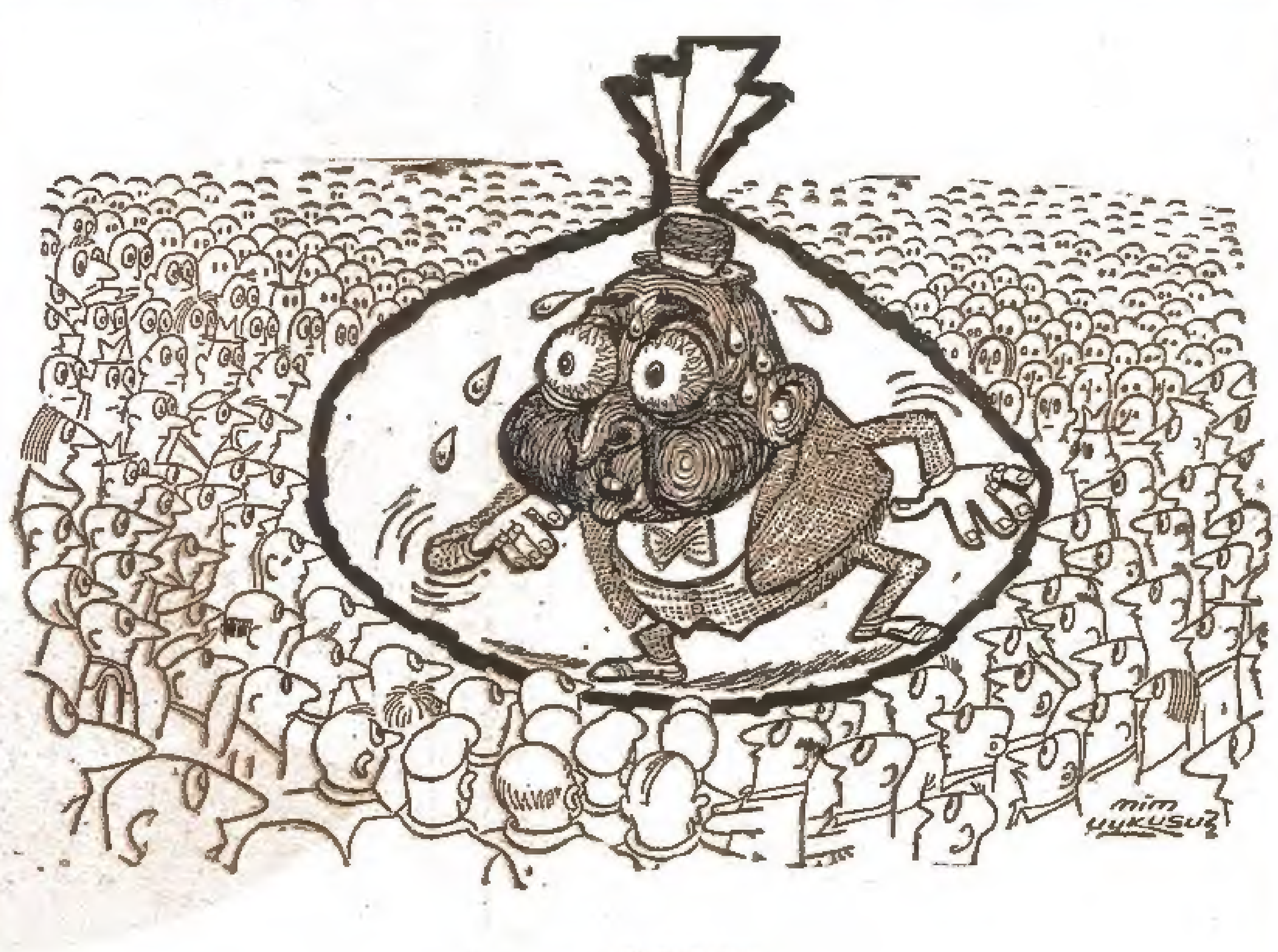

Yalnız adam

Türk halkının sözcüsü ve Türk halk zekâsının dünya elçisi:

NASRETTİN HOCA

TEK başlarına bir ulusu temsil eden değerler vardır: Shakespeare, İngiliz ulusu demektir. Fransa deyince akla ilkin Molière gelir. Dante, İtalyadır.

Nasrettin Hoca, yedi yüz yıldan beri Türk halk zekâsını tek başına Türkiye sınırlarından dünyaya taşırıp yayan kişidir. Yedi yüz yıldan beri Türk halkının sözcülüğünü, halk zekâsının elçiliğini yapmıştır.

Bunca yüzyıldan biri Shakespeare'in bile yaşayıp yaşamamış olduğu tartışılır durur. Türlü iddialar vardır: Shakespeare diye gerçekten bir adam yoktur, o adla başkaları yazmıştır. Shakespeare yaşamıştır ama basit bir tiyatro oyuncusudur, trajedileri yazan başkasıdır.

Bugün Shakespeare'in yaşamış bir kişi olduğu tartışılmıyacak doğrulukta bir gerçek olarak anlaşılmıştır.

Nasrettin Hoca için de durum aşağı yukarı böyledir. Gerçekten Nasrettin Hoca adında bir adam yaşamış mıdır? Böyle bir şüpheyi doğuran, anlatılan Hoca fıkralarındaki tarih tutmazlıklarıdır. Hoca üstüne söylentilere ve Hoca fıkralarına göre Nasrettin Hoca kimi zaman Nesimî ile, Hallacı Mansur ile arkadaş diye anlatılmış, kimi zaman Yıldırım Bayezit büyüklerinden sayılmış, Abbasî Halifesi Harun-er-Reşid'in, Timurleng'in çağdaşı olarak gösterilmiştir. Anlatılan Hoca fıkralarındaki bu zaman tutmazlıkları yüzünden Nasrettin Hocanın yaşamadığı, ya da yaşamış birçok Nasrettin Hocalar olduğu kanısı uyanmıştır. Kastamonuda, Kayseride, daha başka yerlerde bulunan mezar taşlarındaki yazılardan da Nasrettin Hoca, hemşeriliği paylaşılamaz bir kişi olmuştur.

Bütün bu şüphelerden sonra çoğunlukça varılan yargı şu olmuştur: Nasrettin Hoca yaşamış olsun olmasın, şuralı, ya da buralı olsun, bunlar önemli değildir; çünkü Nasrettin Hoca Türk halkının ortaklaşa kişiliğidir. Halk Hocanın fıkralarını «Bir zamanlar bir memlekette Nasrettin Hocanın biri...» diye anlatmaya başlar. Bu anlatış da göstermektedir ki, halkın gözünde Nasrettin Hoca bir tane değildir. Bu, aslında çok doğru bir görüştür; çünkü yaşamış olan Nasrettin Hocadan kalmış mirası benimsemiş olanlar da birer Nasrettin Hocadır. Bu bakımdan Nasrettin Hoca, Türk halkının ortaklaşa kişiliği demektir.

NASRETTİN HOCANIN HAYATI

HOCA'mızın gerçek bir kişi olduğunu ortaya koyan belgeler de vardır. Akşehirde türbesi bulunan Seyyid Mahmud Hayranî Vakıfnamesi ile (1258 de düzenlenmiştir) Hacı İbrahim Sultan Vakıfnamesinde (1268 de düzenlenmiştir) Nasrettin Hocanın tanık olarak kadı önüne çıktığı yazılıdır. Bu belge ve sicillere dayanarak Sivrihisar Müftüsü Hasan Efendinin yazdığı — yarım kalmış — «Mecmua-i Mearif» adlı eserine göre Nasrettin Hocanın biyografisi şöyledir:

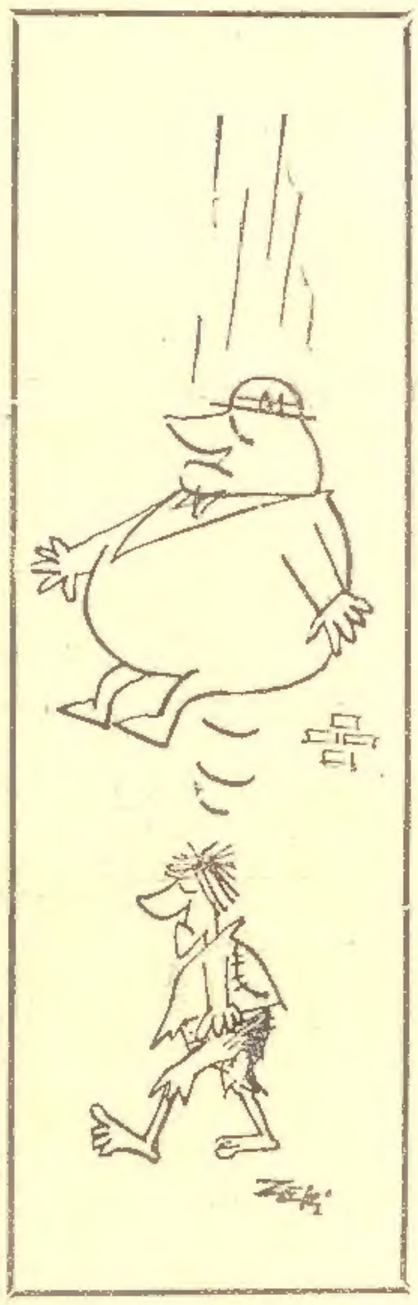

1208 de Sivrihisarın Horto köyünde doğmuştur. Babası, köyün imamı Abdullah Efendi, annesinin adı Sıdıkadır. Babasının ölümünden sonra Horto köyünün imamı olmuştur. Zamanın bilginlerinden Seyyid Mahmud Hayrani'nin ve Seyyid Hacı İbrahim Sultanın öğrencisi olmak için, babasından kendisine kalan köy imamlığını Mehmet adında birine vererek 1237 de «Alâeddin Keykubat'ın sallanatının son günleri» Akşehire gelmiştir. Seyyid Mahmut Hayranî ve Hacı İbrahim Sultandan ders alan Nasrettin Hoca, imamlık, müderrislik, kadılık yapmış ve 1284 de 76 yaşındayken Akşehirde ölmüştür. Demek ki, Selçuklulardan I. Alâettin, IV. Kılıç Aslan, III. Giyasettin zamanlarında yaşamış, Osmanlı devleti kurulmadan on beş yıl önce ölmüştür.

HOCA'NIN FIKRALARI

BELGELERE dayanarak anlatılan bu biyografisine göre Nasrettin Hoca, Timurleng ile çağdaş olamaz. Öyleyse Hoca'yla Timurleng arasında geçen olaylar üstüne söylenen fıkralar Nasrettin Hocanın olamaz. İşte biz, bu düşüncede değiliz. Nasrettin Hocayı, yazılı eserleri kalmış herhangi bir yazar gibi tanımak, Hocayı belli bir yer ve belirli bir zaman içine hapsetmek bize doğru değildir. Evet, Nasrettin Hoca yaşamış, gerçek bir kişidir. Ama biz Nasrettin Hoca deyince, belli bir görüşün temsilcisini anlamaktayız. Bu bakımdan yaşadığı zamanın öncesine ve sonrasına yaşadığı yerin de dışına taşmış bir kişiliği vardır ki bu, gerçekte Türk halkının ortaklaşa kişiliği «ma'şerî iz'anı ve şahsiyeti» demektir. Nasrettin Hoca fıkralarıyla Harun-er-Reşit zamanında da, Timurleng zamanında da, Atatürk zamanında da yaşayabilir. Nasrettin Hoca, herhangi bir fıkrasında İnönüyle de konuşabilir, Gümüşpalayla da şakalaşabilir. Bizce sonradan Nasrettin Hocaya yakıştırılmış fıkralar da Hocanın fıkraları sayılmalıdır; ancak yeter ki bu fıkralar Hocanın esprisinde ve onun görüşüne uygun olsunlar. Yâni, Hocanın diye her anlatılan fıkra, Hocanın fıkrası olamaz.

Zaman tutarsızlığı yüzünden bazı fıkralar Nasrettin Hocanın değildir, diye ayırırsa, geri kalanların olantik Hoca fıkraları olduğu nerden bellidir? Esasen, bunlar yazılı belgeler olmadığından, hangisini Hocanın bizzat söylemiş olduğunu ayırdetmek olanaksızdır. Biliyoruz ki Nasrettin Hoca fıkralarının bazısı Bandırmalı Ezop'un fıkralarıdır. Ezop bu fıkraları daha önce söylemiş diye bunlar da Hocanın fıkraları saymamak bizce yanlış olur. Nitekim Lafonten'in masallarının birçoğu da Ezop fıkralarıdır. Bunlar nasıl artık Ezop'un fıkraları değil, Lafonten'in masallarıysa, yine böyle Hocaya maledilince Nasrettin Hocanın fıkrası sayılmalıdır.

NASIL AYIRDEDECEĞİZ?

Bununla birlikte her uydurulan, yakıştırılan fıkra da Hocanın olamaz. Hocanın dünya görüşü bizler için öylesine belli ve belirlidir ki, sanki onları yazıp da bize bırakmış gibi, biz hangisinin Hocanın fıkrası olduğunu, hangisinin de olmadığını anlıyabilir ve «Bu fıkra Hocanın değildir!» diyebiliriz.

İKİ FIKRA

HOCA'nın diye anlatılan aşağı yukarı 400 fıkra vardır. Veled Çelebi Bahaî kitabına 385 Nasrettin Hoca fıkrası almıştır ki, bize göre bunların hepsi de Nasrettin Hoca fıkrası değildir.

Biz bugün de Hocanın görüş açısından olaylara bakmasını biliyorsak, O'nun görüş ve yargılarını günümüz olaylarına ve yaşayışına uygulayarak Nasrettin Hoca fıkraları yaratabiliriz. İşte bunlardan biri:

«Hoca işsiz kalınca yumurtacılığa başlamış. Sandıkla aldığı yumurtaları boyar, satarmış. Gel gelelim yumurtayı kaça alıyorsa, boyayıp yine o fiyata satıyormış. Buna pek şaşan karısı,

— Bre efendi, bu ne iş? Ticaret bunun neresinde? diye sorunca, Hoca,

— Sen anlayamazsın hatun, demiş, ben yumurtadan değil, boyadan kazanıyorum.»

Kömürü halka pahalı, dış ülkelere ucuz sattığımız, şekeri kendimiz pahalı yiyip dışarıya üretim fiyatından aşağıya verdiğimiz, çimentoyu yabancılara üretim fiyatından ucuza ihraç ettiğimiz zaman, Hocanın yukarıdaki fıkrasını anlatmanın sırası değil midir?

«Timurleng bir gün her nasılsa aynaya bakıp da suratının çirkinliğini görünce üzüntüden ağlamaya başlamış. Dalkavukları türlü diller dökûp yüzünün güzelliğine Timurleng'i inandırmışlar. Bu sefer Nasrettin Hoca hüngür hüngür ağlamağa başlamış, hem de hiç susacak gibi değil...

Timurleng,

— Bre Hoca, sana ne oldu da ağlarsın? diye sorunca, Hoca,

— Ah efendim ah, demiş, sen suratını kırk yılda bir gördün de kendini tutamayıp ağladın. Ya ben, o mübarek yüzünüzü her gün sabahtan akşama kadar görmekteyim. Ben ağlamıyayım da kimler ağlasın!..»

Nasrettin Hoca ile Timurleng'in çağdaş olmadıkları biliniyor; ama yine de bu fıkra Nasreddin Hoca fıkrasıdır. Çünkü O'nun fıkraları dediğimiz türde, o öz ve biçimdedir. Tersi düşünülecek olursa, Nasrettin Hocanın denilen fıkraların, bunlar yazılı kalmış olmadığına göre, O'nun oldukları nerden bellidir?

Nasrettin Hoca fıkraları, özleri ve biçimleriyle bellidir. Bu fıkraların özünde olumlu bir görüş, iyimserlik vardır. Hocanın fıkraları, kabalığı, yozluğu, yobazlığı, bağnazlığı, gericiliği, aylâklığı yerer ve bu öz hep halktan yanadır. Eğitimi ve öğretici yönleri vardır. Hep halktan yana olan Hocanın nedensiz söylenmiş, boşlukta duran, toplum gerçeklerine dayanmayan, salt güldürmek için söylenmiş hiçbir fıkrası yoktur.

Biçim yönünden de Hocanın fıkraları «lakonik» denilen türde kısa ve kesindir. Bu fıkralar, anlatılan başka fıkralar gibi süslü sözler, güzel sözler değil, doğru sözlerdir. Bu bakımdan Hocanın fıkralarında lâf ebeliğine yer yoktur. Nasrettin Hoca fıkraları yazanların pek çoğu, bu fıkralara özgü biçime dikkat etmemişler, lâf ebeliği ve süslü sözlerle Hoca fıkralarını yozlaştırmışlar ve bozmuşlardır. Nasrettin Hoca fıkralarındaki doğruların, lâfı uzatmağa, sözü döndürüp dolaştırmağa, eveleyip gevelemeğe, üslûp hünerlerine, lâf canbazlıklarına, renkli deyişlere ihtiyacı yoktur. Halkın olan bu fıkralar yalın doğruyu anlatır ve gevezelik işi değildir. Kimisine göre de Nasrettin Hoca «hazırcevap» bir kişidir. Oysa Nasrettin Hoca fıkralarının hazırcevaplıkla hiçbir ilgisi yoktur. Hazırcevaplık, durmadan nükte oturtmak, hiçbir sözün altında kalmamak, taşı gediğine oturtmaksa, Hoca hazırcevap değildir.

Çömleğinden saçarak «gün» diye bin kahkahayı,
Nice densizlere biçmiş bu YATIR zat pahayı!
Çabuk ol fırlamadan baklası ağzından, aman!
Basıver ruhuna ihlâs ile bir «fatiha» yı ..

Dr. Aziz PERKÛN

ÖRTÜ «PÜŞİDE»

Bir yığın felsefedir bu, yalnız türbe değil!
Hor bakıp inciterek etme sakın küfre meyil.
Bütün insanlığı hayran bırakıp göçmüş olan,
Hoca Nasreddin'e insan gibi hürmetle eğil!

DR. AZİZ PERKÛN

HOCA DİYOR Kİ:

— «Kalkınalım, kalkınalım!» diye yırtınıyoruz ama, kalkınma için yaptığımız acaba ne Hocam?

... Her kafadan bir ses çıkıyor. Bâzı akıllılar «Kalkınma Huzurla, huzur da af'la olur» diyor...

... Bâzısı kalkınmanın hayvancılığa, bâzısı tarıma önem vermekle olacağını, söylüyor...

... Kimi sanayii geliştirmekle, kimi de nüfus artışını önlemekle... Sence yurdumuz nasıl kalkınır?

Hoca — Düşünmeğe ne üzüm var evlât, kriko ile!...

Var mı Delilik Gibisi

BEN çocukken mahallemizde Deli Fatma Hanım denilen bir kadın vardı. Bakın, aradan bunca yıl geçti de bugün bile Deli Fatma diyemiyorum, Deli Fatma Hanım diyorum. Ona herkes büyük saygı gösterirdi.

Mahalle çeşmesinin bitişiğindeki evin bir odasında kiracıydı, ama kira mira verdiği yoktu. Ev sahibi kira istemedikten başka Deli Fatma Hanım'a kuliköle olur, karısı da onun çamaşırını, bulaşığını yıkar, ortalığını siler süpürürdü. Buna karşılık ev sahipleri de mahallemizin itibarlı kişileri olmuşlardı.

Karısı için dedikodu çıkarılan mahalle bakkalı, bu dedikoduları önlemek için, Deli Fatma Hanımı evine kiracı almak istemişti, adı kiracı, kira falan istemiyor, iki odalı bir katı ona veriyordu. Ama Deli Fatma Hanım alıştığı evden çıkmadı.

Bakkalda açık hesabı vardı; bu hesap hiçbir zaman ne tutulur, ne de ödenirdi...

On kere söylense yine de evlere bin nazla su getiren saka her sabah Deli Fatma Hanımın kapısını çalar,

— Su lâzım mı? diye sorar, taşıdığı suya da para almazdı.

Kasap çırağını gönderir, elin neresinden istediğini sorar, manav zerzevatçı kendileri taşır taşır, ne isterse getirirlerdi.

Hiçbir yerden en küçük geliri, kazancı yoktu.

Annem,

— O, hepimizden akıllı, derdi, adını deliye çıkarmış da kart kaltak, delilik sayesinde gül gibi geçinip gidiyor...

Annem böyle söyledikten sonra, sözlerinin, Deli Fatma Hanımın kulağına gideceğinden mi korkardı nedir, hemen elime bir kâse aşure, ya da bir tas paça, evde güzel hangi yemek varsa tutuşturur,

— Çabuk bunu Fatmanım teyzene götür! der, arkamdan da seslenirdi:

— «Annemin mahsus selâmı var Fatmanım teyze, taze pişirmiş de sensiz boğazından geçmemiş» dersin...

Deli Fatma Hanımın mahallemizde, muhtardan çok sözü geçer, muhtar bile çok zaman ona gelir danışırdı.

★

Her babanın kafasına çakılıp kalmış bir anısı vardır; gevezeliğe başladılar mı bu anılarını tekrarlar dururlar.

Benim babam da yüzbaşı Deli Mehmet Beyi anlatır dururdu. Ne kadar çok dinlemişimdir bu Deli Memet Beyi... Herkes korkarmış Deli Memet Beyden, paşalar bile ona ses çıkaramazlarmış.

Bir manevraya çıkmışlar da, yüzbaşı Memet Beyin bölüğü üç gün ortalardan kaybolmuş. Kırmızı, Mavi kuvvetlerin iki tümeni, kaybolan bölüğü aramışlar da bulamamışlar. «Yahu» derlermiş «Kırmızıdan, Maviden başka kuvvet yok ki oraya gitsin... Yeşil kuvvetlere mi esir düştü, ne oldu...»

Manevra bitmiş, geçit töreni olurken Yüzbaşı Deli Memet'in bölüğü de görünmüş. Babam derdi ki «O kadar bölük vardı, biçbiri bizim bölük gibi geçemedi. Sen o Deli Mehmet'i görecektin, bölüğün önünde ayağını yere vurdukça toprak sarsılıyor. Paşanın önüne gelince, Allah inandırsın, paşanın gözleri yaşardı; öyle bir Deli Memet Beydi. Arkadaşlarından önce binbaşı oldu.»

Doğu cephesinde düşmanla savaşırlarken askerin saçına kaşına, bıyığına, kirpiğine bep bir yürümüş de kimse kimseyi tanımaz olmuş.

Deli Memet Bey yine ortalardan kaybolmuş. Kimbilir hangi çukurda donup şehit kaldı, diye ağlaşırlarken Deli Memet Bey yanında bir herifle çıkıp gelmiş. Yanında getirdiği yalmayak ve don gömlekleymiş.

Deli Memet Bey kendi kendine «Yahu, biz burada kar içinde soğuktan, bit içinde pislikten hep kırılıp şehit düşeceğimize, gidip şu düşman pasasını esir alayım da barb bitsin!» deyip dalmış düşman içine. Gece, çadırında uyuyan düşman paşasını don gömlekle sürüye-rek getirmiş. Velâkin gecenin karanlığında, üstünde üniforması da olmayınca, don gömlek adamın paşa mı, emirber mi olduğunu nerden bilsin... Düşman paşası diye, emirberi yakalayıp getirmemiş mi!

Babam anlatırdı, anlatırdı da «Hey gidi hey...» derdi «bizim orduda öyle babayiğit beş Deli Memet daha olaydı dünyayı zapteder gelirdik...»

★

AMCAMIN keyifli zamanlarında kafamız şişirdiği konu da Deli Murat Paşaydı. Akşamları iki kadeh rakısını içti mi Deli Murat Paşayı anlatırdı. Geçin sıkıntısından bunaldıkça «iki tane değil, bir tane Deli Murat Paşa olsa bu memleket kurtulur» derdi.

Deli Murat Paşa emekliye ayrılınca mebus olup Meclise girmiş; bir tabanca bir cebinde, bir tabanca öbür cebinde...

Amcam anlatırdı:

— Nerde öyle adamlar şimdi?.. Düveli ecnebiye karşısında sulta dururdu. Bir defasında Frenk sefirlerinden biriyle konuşuyormuş da, tercümanı sözlerini ters tercüme etmiş. Sefirin dilini bilmediği halde yanlışlığı anlamış, bak heritteki zekâya!.. Deli milleti çok zeki ve çok akıllı olur. Bunun üzerine tercümanı almış ayağının altına, sefir araya girmiş, «Ulan sefir, bu iti sana bağışladım» diyerek herifi kapıdan silkelemiş.

Deli Murat Paşa emekliye ayrılınca du. Yok öyle müzakereymiş, komisyonmuş, öyle şeyler yok... Ne derse, o kanun!.. Yazısı çizisi kuvvetli değildi, konuşması da düzgün değildi, velâkin kafa vardı ,kafa... Sonunda çekemediler, küçüksü dökerken ihtiyatsızlık edip helânın kapısını açık koymuş, arkadan vurdular. Önden vurmak ne mümkün... Öyle bir Deli Murat; yedi top bataryası olsa vuramâz!»

★

OKULDAYKEN öğretmenlerimizden bir Deli Rıza Bey vardı. Adını duyduk mu titrerdik. Yalnız biz öğrenciler değil, öğretmenler de ondan korkardı. Bizim sınıfa haftada yedi dersi vardı ama, ya bir, ya iki derse gelir, «Kitabın şu sayfasından, şu sayfasına kadar okuyun!» der, kendisi de kürsüde ya uyuklar, ya da gazetesine dalardı. Başka öğretmenlerin derslerinde yapmadığımız yaramazlık kalmazken, onun dersinde çıtımız bile çıkmazdı.

Deli Rıza Bey çok zeki, çok akıllı, çok bilgilimiş de aklının fazlalığından deli olmuş. Ders anlatmadığı, bizimle pek konuşmadığı için, onun akıllı, bilgili olduğunu bizden önceki sınıflardan öğrenmiştik. «Profesörleri cebinden çıkarır» diyorlardı.

★

BIR taşra iline küçük bir memur oldum. Orda Deli Recep denilen biri vardı. Sokaklarda başıboş dolanır dururdu. Herkes ona para verirdi. Hangi dükkâna girse uğur getirirmiş Esnaf dükkânına girsin diye yolunu gözler, ama o dükkândan içeri başını uzatmak için nazlanırdı.

Deli Recep öldü. Cenazesi görülmemiş bir törenle kaldırıldı. Ölümünden sonra Deli Recebin Evliya olduğu da anlaşılmıştı. Mezarı türbe oldu. Yaşlılar «Deli olmayınca Veli olunmaz... Deli Recebin evliya olduğu belliydi» diyorlardı.

★

ÇALIŞTIĞIM dairede üçüncü şube, ikinci kısımda biz iki sef muaviniydik. Öbür muavin Deli Feridun denilen biriydi. Bütün memurlar gibi sabahın dokuzunda işin başında olurdum. Deli Feridun saat ona, onbire doğru sallana sallana gelir, kahve içerek, gazete okuyarak öğleyi yapar, öğleden sonra da biraz durur, oyalanır, çeker giderdi. Deli olduğundan kimse birşey diyemiyordu. Akşamlara kadar çalıştığım halde bitiremediğim işleri eve götürür, gece de çalışmak zorunda kalırdım. Yine de kısım şefi, şube müdürü, daire müdürü çıkıştır dururlardı. Dahası Deli Feridunun işlerini de üstüme yıkmışlardı.

Şikâyet edeceğim ama, korkuyorum Deli Feridun duyacak diye... Dayanamadım, şube müdürünün yine bana çıkıştığı bir gündü,

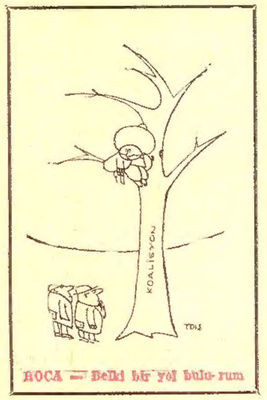

— Beyfendi, dedim, kaç kişinin işini yapıyorum... Deli Feridunun daireye uğradığı yok, ona birşey söylemiyorsunuz.

Aziz Nesin'den
Bir hikâye

Müdür,

— Bırak şu deliyi! Dedi, adı üstünde deli işte...

Tam o sırada açık kapıdan Deli Feridunun geçtiğini gören müdür,

— Günaydın Feridun Bey... Dedi.

Başını bile çevirmeyen Deli Feridun sesi duyuldu.

— Günaydın!..

Kimse deliyle başını belâya sokmak istemiyordu. Birkaç ay sonra da terfi eden Deli Feridun başka bir yere gitti. İyi sicil verip onu terfi ettiren Daire Müdürü,

— Oooh. çok şükür, Deliden kurtulduk... Dedi.

★

DAIRE Müdürü de Ankaraya nakledilmişti. Yerine gelecek olanın Deli Şükrü denilen biri olduğunu, daha kendisi gelmeden öğrendik, Tanıyanlar, delilliklerini anlata anlata bitiremiyorlardı.

«Ne dersiniz, Deli Şükrü Bey gelir gelmez dairenin bütün işleri tıkır tıkır yürümeğe başladı. Yıllardır sürüncemede bırakılmış işler hemen sonuçlandırıldı. Korkumuzdan Pazar, bayram demeyip çalışıyorduk. Arkadaşlar «Bu milletin başına deli lâzım, deli...» demeye başladılar.

Deli Şükrü Beye gelince, bütün adını deliye çıkarmış olanlar gibi tenbelin biriydi. Arada bir daireye söyle bir uğrar, haydi evine...

★

KIRK dokuz yaşıma gelmişim, beş çocuk, bir küçük memur maaşıyla geçim zor. Ancak o yaştan sonra delilerin dokunulmazlığı olduğunu, adını deliye çıkarmazsa insanın rahat yaşayamıyacağını anladım. Ne yapıp edip adımı deliye çıkarmalıydım.

Bir gün yine Şube Müdürü beni terslerken birden masanın üzerine fırladım, kollarımı kanat gibi çırparak horoz sesiyle ötmeye başladım. Sesimi duyan dairenin bütün memurları çalıştığımız odaya dalmış, bana bakıp kahkahalarla gülüyorlardı. Bu ne iş, başka delilerden ödleri koparmış, ben delirince gülüyorlar.. Kahkahaları karşısında ne yapacağımı şaşırdım, masadan inşem ne yapacağım, boyuna da ötülmez ya... Bereket versin Şube Müdürü,

— İn aşağı be, soytarı! Diye bağırdı da, masadan inip yerime oturdum.

O günden sonra alay konusu olmuştum.

Mutlaka deli olduğuma çevremdekileri inandırmalıydım. Çok bunaldığım bir gün Muhasebede bordroyu imzalarken amuda kalktım. Başka bir gün de oynayıp göbek attım. Daktilo bayanlardan birinin kabasını çimdikledim.

Ne yapsam deliliğimi ciddiye almıyorlar,

— Hadi ordan Deli Sezai! Deyip geçiyorlardı.

Cekeli ters giyip daireye geldiğim gün, müsahede alınma alınmam için hastaneye gönderecekleri di, Bu yaştan sonra fımarhanelerde sürünemezdim. «Bir sinir buhranı geçirdim, vallahi deli değilim?» diye yalvardım da zor kurtuldum.

Bu nasıl iş, herkes deli olunca çalışmadan yaşıyor, ben deli oldum mu timarhaneye atmaya kalkıyorlar... Delilklerim yüzünden karım da ayrılmağa kalktı.

Bir gün Deli Şükrü Bey çalıştığımız odaya girdi. Odada sekiz memuruz. Birden Deli Şükrü Beye,

— Ulan, sen Deli Şükrü'ysen, bana da Deli Sezai derler... Dedim.

Herkes şaşırıp kaldı. Odada çıt yoktu. Yalnız benim haykırmam binada çınlıyordu:

— Bana Deli Sezai derler!.. Senin gibi Deli Şükrüler bana vız gelir...

Doğrusunu isterseniz, böyle bağırırken korkudan da ödüm patlıyordu. Çünkü Deli Şükrü Beyin büyüyen gözleri üstüme dikilmişti.

— Ulan, senin Deli Şükrülüğün bana sökmez... Sen deliysen, ben de deliyim... Ben senden daha deliyim!

Deli Şükrü Bey gözlerini üstümden ayırmadan yanıma sokuldu. Arkam duvar, köşeye sıkışıp kalmış olduğumdan kaçacak yer de yok...

Deli Şükrü Bey hecceleri tane tane söyleyerek,

— Sana ne derler? Dedi.

— Deli Sezai derler! Dive bağırdım, ama korkudan bağırıyordum.

— Yaaa!.. Öyle mii?

Artık dönemezdim, ok yaydan çıkmıştı,

— Öyle... N'olacakmış ...

— Öyleyse gel bakalım, benim odada konuşalım.

— Gel len... Çık dışarı!..

Deli Şükrü Bey önde, ben arkada çıkarken arkadaşların fısıltılarını duyuyordum:

— Eyvah! Ne yapsak!..

— Öldürür, mutlaka öldürür!..

— Yer be, vallahi yer!..

Evet, bu Deli Şükrü Bey beni yer. Ben ufak tefek, cılız, sıska, kısa bodur, kara kuru bir adamım. Bu Deli Şükrü tepeme bir yumruk indirirse beni akordeon gibi kendi içime geçirir.

Odasına girdik. Karşı karşıya duruyoruz. Yüzüme baktı, baktı, sonra yumuşak bir sesle,

— Sen deli değilsin... Dedi.

N'olacaksa olsun, deliliği elden bırakmadan,

— Deliyim! Bana Deli Sezai derler... Diye bağırdım.

Karşısında bir ufak çocuk varmış gibi çenemi okşadı,

— Sezai Bey, siz akıllısınız... Dedi.

— Bana bak, senin gibi Deli Şükrüleri ben cebimden çıkarırım... Dedim.

Gülümseyerek yanağımdan bir makas aldı,

— Yakışmıyor... Dedi.

— Çek elini! Diye elini ittim..

— Hiç yakışmıyor...

— Ne yakışmıyor?

— Delilik!.. Size delilik yakışmıyor...

— Sana yakışıyor mu sanki?

— Yakışmasa bunca yıl söktürebilir miydim?

Nerdeyse ağlıyacaktım.

— Deli meli değilsin... Dedi, daha ileri gidersen tımarhaneye atarlar.

Ağlamaklı bir sesle,

— Delilik de mi yakışmıyor bana? Bütün ömür boyu böyle sürünecek mivim, diye inledim.

— Öyle... Dedi, akıllı olmanın cezası bu... Geç cok geç kalmışsın. Gençlikte olacaktı. Artık adını deliye çıkaramazsın. Avazım çıktığı kadar bağırdım:

— Deliyim ulan... Bana Deli Sezai derler!

O, yumuşacık tatlı bir sesle,

— Demezler... Dedi, oturumuz.

Oturdum,

— Size bir iyilik yapacağım. Bu sene terfi edeceksiniz. Başka bir yere nakletti-receğim sizi. Gavret ederseniz, belki yeni yerinizde söktürürsünüz. Vazifenize başlamadan oradaki arkadaşlara «Deli Sezai Bey geliyor» diye mektup yazarım. Ondan sonrası sizin dirayetinize, akınıza kalmış...

— Allah ömürler versin... Dive dualar ederek dışarı çıktım.

Koridorda toplanmış olan memurlar merakla beklesiyorlardı.

— Ne oldu, ne oldu? Dive merakla sordular.

— O da deli, ben d deli... Dedim, iki deli bir devlet dairesine çok geliyor.

Birkaç ay sonra terfi ettim. Şimdi yeni vazifeme gitmek üzereyim. Bakalım gideceğim yerde söktürebilecek miyim? Bizim memlekette insanın adını deliye çıkarmasının yararına iyice inandım. Delilğe özenmeseydim daha yıllarca terfi edeceğim yoktu. Özentisi böyle olursa deliliğin kendisi kimbilir nasıldır, düşünün artık...

Materyalizm ve Devrim

Çağımızın en önemli aksiyon ve fikir adamlarından biri olan J. P. Sartre'ın üç büyük denemesiyle bir Alman yazarının Sartre'ı tenkidi bu kitapta toplanmıştır. Çok kişinin ağzında dolaşan Egzistansiyalizm in ne olduğunu bu kitabı okuyunca öğreneceksiniz ve anlıyacaksınız.

Materyalizm ve Devrim

Yazan:
J. P. Sartre

Çeviren:
Emin Flicin

Bu kitapta şu bölümleri bulacaksınız:

EGZİSTANSİYALİZM BİR HÜMANİZMA MIDIR?

MATERYALİZM VE DEVRİM

ANTİSEMİTİZMİN PSİKANALİZİ

SARTRE'I ELEŞTİRİ

Her aydının okuması ve kitaplığında bulundurması gerekli bir kitaptır.

218 sayfa, 6 lira

Sartre, bu kitabında egzistansiyalizme yapılan hücum ve tenkidlere cevap veriyor ve egzistansiyalizmin ne olduğunu anlatıyor.

NOT: Kitaptaki dizgi yanlışları için, ek olarak bir düzeltme bastırılmıştır. İlk dağıtılan kitaplarda bu düzeltme yoktur. Kitabı düzeltmesiz olarak almış bulunanlar, bize yazarlarsa, kendilerine ayrıca ek düzeltme gönderilir.

Materyalizm ve Devrim

Çağımızın en ünlü aksiyon ve fikir adamı Sartre, barışın sağlanması ve sömürgeciliğin kaldırılması uğrunda çalışan büyük bir Fransız yazarıdır.

Kitapçınızdan isteyiniz. Bulamazanız şu adresten ödemeli olarak gönderilir:

DÜŞÜN YAYINEVİ: Nuruosmaniye, Gazi Sinanpaşa sok. No. 12 — İstanbul.

Pirimiz, üstadımız, Nasreddin Hocamızla bir konuşma

Ne yazayım, ne yazayım diye düşünüp dururken, önümde kâğıt, elimde kalem, yine masa başında sabahcıydım. Uyuklamağa başladım, bir rüya mı düşüyor. Birkaç kere alnım masaya çarptı da can acısıyla sıçradım. Bir seferinde başımı masaya tak, tak, tak vurunca, ben bu sesi uyku sersemliğiyle oda kapısı vurulu yor sanıp,

— Buyuruuun! diye seslendim.

Kendimi toparlamağa çalışırken kapı açılıp da içeri dalan güleç yüzlü sakallı,

— Buyurduk bakalım... demez mi?

«Aaaa!..» diye ağzım açık kaldı. Nasrettin Hoca karşımda...

Hemen davranıp elini öptüm, dualar etti. Koltuğa oturduktan sonra,

— Senin bir karın ağrın var ya, nedir, neden böyle ikmir sikmir durursun? dedi.

— Yazacak konu arıyordum da ondan... İyi ki geldiniz Hocam... Ayın yirmi birinde sizi anacağız da, bu anma üstüne yazmayı düşünüyordum.

— Ne? Ayın yirmi birinde mi?

— Evet... Her yıl 21 Haziranda törenle sizi anarız.

— Yahu, siz temelli şaşırdınız mı nedir? Tam Nasrettin Hocalık işler yapıp her gün ve her dakika beni anmaktasınız ya... Yıldan yıla ne demek? Öteki dünyada her dakika kulağımı çınlatmaktasınız. Geçen gün kulağımın dibinde zil çalıyor sandım da, gene ne halt iş ler bizimkiler deyip söyle baktım. Ne göreyim!.. Yeni evlenen Avusturyalı mühendisle karısı turizm acentasının reklâmlarına kanıp, balayımızı Türkiyede geçirelim, demişler. İzmire ayak basan karı - kocayı formalite yüzünden gümrükte 9.5 saat hapse mişsiniz. Turistlere Gümrük hapishanesinde balay, geçirttiğiniz görünce güle güle bir oldum. «Bir turist bin turist getirir» demissiniz. Şimdi Avustur yalı ciftin başına gelenleri duyan yeni evliler «Aman balayımızı Türkiyede geçirelim!» diye koşacaklar; siz elinizi çabuk tutup, turistleri hapsetmek için gümrüklerde yer yapın... Herifleri hapsedecek yer bulamazsınız da turistlere ayıp olur... Memleketi tanıtma da işte böyle olmalı...

— Ama Hocam...

Sözümü kesti:

— Eksik olmayın, her dakika beni anmaktasınız, tam benlik iş ler yapmaktasınız. 8.5 milyon li ralık İngiliz kuması ithal etmiş siniz, bu kumaşın metresi 350 liradan satılacakmış. Öte yandan dokuma fabrikalarımız da eldeki kumaşları satamamaktan kapanıyor. Aferin, adam olacağımızı şimdi anladım.

— Müsaade ederseniz hocam..

— Milyonlarca döviz verip vis ki satın alıyorsunuz; beni daha nasıl anacaksınız? Zararına dışa rıya şeker satan siz, kömürü içe ri pahalı, dışarıya ucuz satan siz, çimentoyu zararına ihraç eden siz... El reaktörüyle gerdeğe girip eatom çağına girdik» diye sevinirken yağmur duasına çıkan siz... Daha beni nasıl anacaksınız?

Utancımdan lâfı değiştirmek için,

— Hocam, eseğiniz ne oldu? Diye sordum.

— Ben göçerken onu burada bırakmıştım, kimbilir nekadar üreyip çoğalmıştır.

— Bir fıkranızdaki gibi, eseğinizin Mısır'a vali olduğu doğ ru mudur?

— Valilik değil Sadrâzamlık bile ona az... Ne olsa hakkıdır, akıllı eşekti. Şimdi siz öyle vali olacak, Sadrazam olacak eşeği bulamazsınız, neredeee...

— Bizimkiler orda ne yapıyorlar? diye sordum.

— Hepsi cennette, dedi, cenneti istimlâk etlirip yıktırdı; lâkin istimlâk bedelleri ödenmedi. Şimdi istimlâkle yıkılan yerlere şerefiye koydular: cenneti parselleyip parselleyip satıyorlar. Yalnız bir meydan, işte onu bir türlü biçime koyamadılar; indiriyorlar olmuyor kalkıyorlar olmuyor. Meydan, cennetteki'lerin başına belâ oldu.

— Bizim de öyle bir meydanımız var; indirdik olmadı, bindir dik olmadı, şimdi su yolu gibi duvar çektik, sonra da duvarları yıkacağız... Hocam, Zübük hakkında fikrinizi sorebilir miyim?

Nasrettin Hoca güldü,

— Zübük, memleketin demirbaşıdır... dedi

— Siz yaşarken de var mıydı?

— Zübükler her zaman, her yerde vardır. Lâkin sizin şimdi ki zübükler gibisi hiç bir yerde bulunmaz, iyi mal yetiştiriyorsunuz...

Zübükler ikiye ayrıldı

AŞIRI ZÜBÜKLERLE KAÇIRI ZÜBÜKLER BİRBİRLERİNE GİRDİLER

ANKARA (Bu sefer genel, iyice genel) — Son siyasi gelişmeler karşısında memleketimizin zübükleri çok fena halde iki ye ayrılmışlar ve ayrılan aşırı zübüklerle kaçırı zübükler sille tokat, paça kasnak, tekme yumruk, tükürük mükürük hassir, sensin lan diyerek çok ağır şekilde birbirlerine girmişlerdir. Bu siyasi tartışma sırasında bir - iki zübüğün çamurluğu eğrilmiş, birinin karoseri çarpılmış, bir zübüğün de farları kırılmış ve başkaca önemli bir zayiat olmamıştır. Kaçırı zübüklerden biri alnında nal iziyle yerde bulunmuşsa da tırnak numarası olmadığından hüviyeti tesbit edile memiştir.

Aşırı zübüklerle kaçırı zübüklerin bu gözyaşlı ve ağırbaşlı mücadelesi sonunda, bütün zübükler hidrojen gibi açıkta ve bâzı yerleri ayazda kalınca «Yağma Hasan'ın böreği» nden mahrum olduklarını nihayet anlamışlar ve «Ulan biz ne halt karıştırdık. bu yediğimiz yenilir nâne mi?» diye dövünmeğe başlamışlardır.

Bu hususta fikrini almak üzere kendisiyle konuştuğumuz sayın zübükbaşı muhabirimize şun

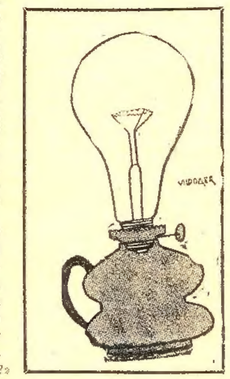

ları söylemiştir: «Biz, yine eskisi ve her zamanki gibi, Hasan'ın böreğinin yağmasına katılmak ve bu yolda hizmette bulunmak istiyoruz. Bizi kurt kapanına ve de ihtiyar kurt kapanına getirip Alicengiz oyunu ve bir siyasi ayak çalmıyla açıkta ve dışarda bırakmak memleketin selâmeti, milletin feraseti, vatanın selâmeti ve biz zübüklerin sebâseti bakımından hiç de doğru değildir. Biz zübükler ufak bir siyasi cilve yapmak istedik, maksadımız sâdece cilveydi, fakat bunu yanlış anladılar; bize hasım olan bu sun da bu siyasi cilveyi sanki cidi bir şeymiş gibi etkâri umumiyeye aksettirdiler. Bizler, talihin cilvesiyle, feleğin cilvesine uğrayıp siyaset cilvesi yapmış insanlarız. Biz küçük cilve yüzünden Hasan'ın böreğinden mahrum ve mağdur edilmemiz doğru değildir; çünkü bizler de anı - baba evladıyız ve bu mübarek vatanın çocuklarıyız, bizler de vatana hizmet etmek ve hissemizi almak istiyoruz.

«Aabi, aabi!...» diye birisi dürttü. Sıçrayarak uyandım ki, kavak sürgünü inceliğindeki, sarı cilli, bayiaz müretlip çırağı...

— Ne var? dedim.

— Yaz; bekliyorlar... dedi.

Orhan Veli'den

Buranın yabancısı

Hoca bilmediği bir şehre gelir,
Önemli bir iş halletmek üzere
Koşar dururken daire daire,
Yolunun üstüne biri dikilir.
Bu adamı ne görmüştür, ne tanır;
Mühimse bir şey söyliyecek sanır.
İşi de hayli sıkışık o ara.
Adamsa sora sora
«Bugün günlerden nedir?» diye sorar.
Hoca'nın kanı tepesine uğrar.
Ama kalp kıracak söz söyliyemez;
«Elinin körü!» diyecek, diyemez;
Başka bir kaçamaklı cevap arar.
İşi var, oyalanacak vakti yok;
Çene çalmağa da çoktan karnı tok.
Yürür yoluna gider;
Adama şöyle der:
— Ben buranın yabancısıyım ağa!
Afallar kalır adam.

YARIŞMA YAZILARI

- FADİME İLE SATILMIŞ -

Homeros'un birgün canı sıkıldı. Tabii canı sıkılacaktı Homeros'un birgün, zira o da etrafındakiler gibi iki ayaklı bir insandı. «Helena ile Paris» adlı hikâyesini dört saat önce yazıp bitirmiş ve kitabının iki gün gibi kısa bir zamanda satılıp tükendiğini görmüştü. Halk kitabı öylesine kapışmıştı ki, basıldığı matbaanın önünde kuyruklar yapmış ve Homeros'a bile bir tane kitap kalmamıştı. İşte Homeros'un o günkü can sıkıntısının sebebi de buydu. Büyük yazar ufladı, pofladı, en sonunda yeni bir hikâye yazmayı ve bunu bastırmayıp yalnız kendine saklamayı düşündü. Yeni hikâyesinin adını «Fadime ile Satılmış,» koydu; sonra gidip sobaya iki odun attı ve pencereden dışarısını uzun uzun seyretti. Bir otomobilin freninden çıkan gıcırtı Homeros'u kendine getirdi ve tanınmış edip, masasının başına geçtikten sonra kalemini kalemtraşla iyice sivriltip şunları yazmıya koyuldu:

«Satılmış, köyünün en yakışıklı delikanlısıydı. Öyle yakışıklıydı ki, köydeki ihtiyar heyetinden tut, köyün çobanına kadar herkes ona «Erkek güzeli Satılmış» derdi. Satılmış köydeki kızların hiçbirini beğenmez ve onları geri kafalı, aynı zamanda çirkin bulurdu. Köylüler, Satılmış'ı bu fikrinden vazgeçirmek için, kendi kendilerini eğitim seferberliğine tâbi tuttular ve doğuya yardım kampanyası açıp, ilk posta oniki takunya yolladılar Gelgelelim Satılmış'ı fikrinden caydırmak mümkün olmadı. Nitekim bir gün başını aldı yola çıktı ve hasımları olan bir başka köye yol landı. Köylülerinin bütün ısrarlarına rağmen yolundan dönmedi, zira komşu köyde Fadime'ye vurulmuştu.

Komşu köye bir gece yarısı geldi Satılmış, fakat yine de büyük bir merasimle karşılandı Bu münasebetle yapılan konuşmalar da iki köy arasında mevcut olan ezelî ve ebedî düşmanlıktan bah settiler ve köye giren temsilî bir müfreze gösteriler yaptı. Mehter takımı da, bu günün öneminden dolayı, dâvet edilen meşhur Real Madrit takımıyla bir gece maçı yaptı. Ay ışığında cereyan eden bu dostluk maçı iki ölü, on beş yaralı ve mehtercilerin hükmen galibiyetiyle sonuçlandı. Bundan sonra Satılmış da kürsüye çıktı ve mikrofonun çalışıp çalışmadığını anlamak için, burnunu üst yanından tutup sümkürdü; sonra burnunun mikrofondan akseden sesini zevkle dinledi ve «burun bu burun!» deyip kürsüden indi. O geceki tören de böylece kapandı.

Gelgelelim Satılmış'ın kalbindeki yara kapanmıyordu. Köy muhtarının genç ve güzel karısı Fadimeydi bunun da sebebi. Fadime'de Satılmış'a ilgi gösteriyordu. Gizli ve uzun konuşmalardan sonra ikisi beraberce kaçmayı göze aldılar. Ama nasıl kaçacaklardı buradan? Satılmış uzun uzun esnedi, sonra da:

— Yarın gece benim kağnıyla kaçarız, dedi.»

Homeros'un tam bu sırada uykusu geldi. Uykusu ara sıra gelirdi. Homeros'un, misafirleri gibi gün aşırı gelmezdi. Uykusu gelen her insanın yapacağı gibi Homeros da uyudu. Fakat bu onun son uykusu oldu, zira Homeros uykusunda ölmüştü. Sene Milâttan önce 812, gün Perşembe, saat gecenin biriydi.»

Bundan asırlarca sonra, 1962 senesinin bir Perşembe günü, meşhur bir arkeolog elinde bir kazma Truva'yı kazıyordu. Truvanın kazılacak tarafı kalmamıştı ama o yine birşeyler bulurum ümidiyle kazıyordu. Birden irkildi, zira bir taşın altında gözüne sarı bir zarf ilişmişti. Hemen zarfı aldı ve kendi adına olup olmadığına baktı. Fakat üzerindeki yazıdan Satılmış'la Fadime'ye ait olduğunu anladı. Bu şahısları tanımıyordu. Birden ne yapacağını bilemedi. Düşündü: Zarfı açmalı mı yoksa polise mi götürmeliydi? Fakat en doğru şey zarfı tekrar taşın altına koymaktı; Arkeolog da öyle yaptı ve zarfı taşın altına yerleştirdi fakat zarfın köşesinde ki son Truva kralının resmi bulunan pulu yırtmayı da ihmal etmedi.

Homeros'un bu kıymetli hikâyesi, böylece bir taşın altında unutulup gidecekti az kalsın.. Fakat unutulmadı; zira unutulsaydı, herhalde ben onu burada anlatamazdım size. Nasıl unutulmadığını hiç sormayın, çünkü bunu ben de bilmiyorum.

Cem ALPTEKİN
Bebek — İSTANBUL

Bu okurumuzun adresine yazı parası 50 lira posta havalesiyle gönderilmiştir

Kırıntılar

Çalışırsan işçisin, çalışmazsan ağasın!

★

Çingene boncuğa, ağa toprağa, politikacı koltuğa düşkündür!

★

Kadın kocasına, evlât babasına, komşu komşusuna, milletvekili millete kusur bulur.

★

Her koyun kendi bacağından, her politikacı kendi aklından asılır!

İsmet TURAN
(Lüleburgaz)

Yarışma yazılarının bugüne kadar olan durumunu okurlarımıza bildiriyoruz:

- Yarışmaya gönderilen yazılar sıraya konularak, her biri dikkatle okunup incelenmektedir.
- Yarışmaya katılabilir değerde olanlar sırasıyla yayınlanmakta ve yayınlanan her yazının yazarına 50 lira telif hakkı posta havalesiyle gönderilmektedir. Bugüne kadar yazısı giren okurlarımıza 1350 lira gönderilmiştir.
- Yarışmaya giremiyen yazılar bu sayfada her sayı ilân edilmektedir. Bunların içinde gerçekten çok güzel hikâyeler vardır; yarışmaya giremez diye ilân etmeye kıyamadığımız güzel hikâyeler... Ne yazık ki, mizah yanları zayıf olduğundan bu güzel hikâyeleri üzülerek yarışmaya sokamıyoruz. Bu okurlarımızın bize başka hikâyeler göndermelerini rica ederiz.
- Yarışma yazısı olarak gönderilip de fıkra niteliğinde olanları ayrıca yayınlıyor ve fıkrası çıkan okurlara kitap armağan ediyoruz. Bugüne kadar fıkraları yayınlanan okurlarımıza 396 lira tutarında kitap gönderilmiştir.
- Okurlarımız, yarışmaya katılmak üzere ayrılmış hikâyelerin de ilân edilmesini istiyorlar. 22 nci sayımızda Altın Hoca yarışmasına girecek olan hikâyeler de ilân edilecektir.
- Altın Hoca yarışması büyük bir ilgi görmüştür. Okurlarımızdan hikâyeler beklemekteyiz.

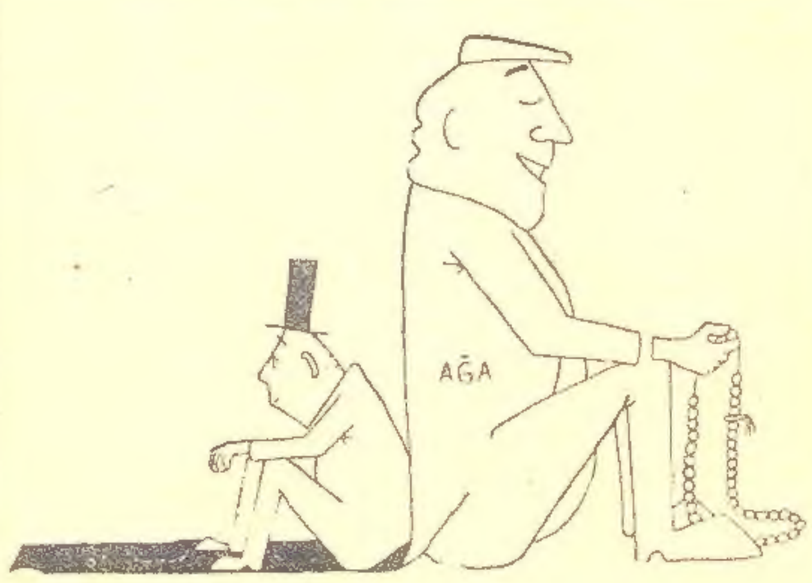

Söğüt gölgesi

OKURLARDAN FIKRALAR

Yarışmaya gönderilip de, yarışma koşullarına uymayan yazılar içinde fıkralar da vardır. Bu fıkraların güzellerini yayınlıyor, gönderen okurlarımıza da armağan olarak kitap yolluyoruz. Aşağıdaki fıkraları gönderenlere postayla armağanları yollanmıştır.

RESMÎ TAAHHÜTLÜ

ORTA Anadoluda birbirlerini uzun zaman görmeyip de ... karşılaşan iki samimî arkadaşın o andaki hareketleri görülmeğe değer bir manzaradır

Uzun zamandır görmediği Konya vali muavinini muzip bir arkadaş ziyaret: gelir. Muavinin makamında karşılaşan iki candan arkadaş sarmaş dolaş oldukları bir sırada muzip ziyaretçi masanın üzerinden eline geçirdiği «T.C. Konya Valiliği Sayı:.....» damgasını muavinin alnına basar.

Damganın basılmasıyla, valinin de içeri girmesi bir olur. Vali muavini, muzip arkadaşının şakasını anlatmasına vakit kalmadan durumu göre. vali, soğukkanlılıkla, dolma kalemini eline

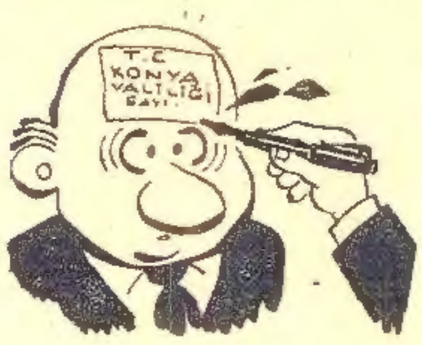

alarak damganın altına «Resmî taahhütlü» diye yazar

Hayrettin Gökmen
ANKARA

KIYAMET KOPTU

GEÇEN gece, yukarı kattaki yeni evliler kıyameti kopardılar. Annemle teyzem salt kulak kesilmişlerdi. Yeni gelinin cırlak sesi yırtılıyordu:

«Hangi karının bu mendil, söyle alçak! Kimin?»

Annem taze bir dedikodunun coşkusu içinde,

— Gül gibi tazeye yazık, diyordu, kimbilir herifin cebinde hangi şırfıntının şeyini buldu.

İşin içyüzünü biliyordum ama annemle teyzem bırakmadılar ki anlatayım.

Dün okuldan çıkınca, her zamanki gibi eve gelmek üzere vapura binmiştim. Kız öğrenciler salonun dibini, analarının «kabul günü» ne döndürdüler.

Kabataş iskelesinden üst katta oturan yeni evli kiracı Recep Bey de vapura bindi ve kızların yanında boş bulduğu bir yere oturdu, gazetesini suratına kapayıp okumaya daldı.

Ben onların karşısındaydım.

Salon çok sıcaktı. Kızlar da kalabalıktan, sıcaktan, tıpkı anaları gibi sudan gevezeliklerine attıkları kahkahalarından terlemişler, durmadan mendillerini sallıyarak yüzlerini yelliyorlardı. Bir yandan da fıkır fıkır kaynıyor, kıkır kıkır gülüyorlardı.

Recep Beyin yanında oturan kızın sallayıp durduğu küçük beyaz mendil nasılsa elinden fırladı, paraşüt gibi uçup Recep Beyin bacaklarının arasına, uygunsuz denilen yerine düştü. Dalgın dalgın gazetesini okuyan Recep Beyin, apışına konan bu beyazlıktan haberi olmamıştı.

Zavallı kız uzanıp mendilini almak istediyse de bir türlü cesaret edemedi; utançtan yüzü kıpkırmızı oldu. Öbür kızlar kahkahalarla gülmeğe başlayınca Recep Bey de durumda bir anormallik olduğunu sezip, gülen kızların baktığı yere bakınca, bacaklarının arasındaki beyaz şeyi gördü. Pantalon düğmeleri açılmış da gömleğinin ucu dışarı fırlamış sanarak, sözde başkalarına çaktırmadan kızın mendilini içeri tıkıp, başını gazeteden indirmeden pantalon düğmelerini sıkı sıkı iliklediı. Kahkahalar büsbütün arttı. Gülmekten gözlerinden yaşlar boşanan kızlar iki büklüm olmuşlardı. Recep Bey alı al moru mor salondan hızla çıktı.

Demek ki gece bir aylık evli olduğu karısı Recep Beyin pantalon ağından beyaz ipekli mendili bulup çıkarmış'ı.

Taze gelin tepemizde tepinerek bağırıyordu:

— Utanmaz herif! Seninle bir dakika yaşıyamam...

Nâzân Sükan ANKARA

DİRİLEN ÖLÜ

Yorganını sırtına sarıp iş bulmak için köyünden çıkanlar, gidecekleri yere geç kalırlarsa, hana verecek paraları da olmadığından, çoğu oranın mescidinde geceyi geçirir, orada barınırlar.

Bir fakir ölür, vakit akşam olduğundan cenazeyi kaldıramazlar, sabahleyin kaldırmak üzere cenazeyi mescide getirirler, Cami de yatmakta olan hocanın da rızasını alıp, hasıra sarılı ölüyü bir yana bırakırlar.

İş aramağa giden bir Köylü de geç vakit mescide gelir, gece orada barınacak. Bakar ki hasıra sarınmış kendisi gibi biri daha köşede uyuyor.

— Hemşerim, kusura kalma, az müsaade et de yanına uzanıvereyim. Sabah erkenden kalkar, birlikte yola düzülürüz... der, ölünün yanına uzanır..

Hoca, sabah ezanını okumak için erkenden kalkmış, köstekli koca saatini kurarken saatin çıtırdısından köylü uyanıp, yattığı yerden başını kaldırarak,

— Hoca efendi saatin kaç? Acaba geç mi kaldık? diye sorar.

Hoca başını çevirip de arkasında hasırdan başını uzatmış adamı görünce, bunu dirilmiş ölü sanarak, oraya düşer, bayılır.

Ne olduğunu anlamayan köylü, yanındaki ölüyü dürterek,

— Kalk hemşerim hele, davran, hoca'ya bir hal oldu.. dermiş.

Yanındakinin ölü olduğunu anlayan köylü, yükünü sırtlayıp yürümüş.

Namaza gelen cemaat imamı ayıltmış, imam halâ,

— Yahu, dermiş, şu ölü dirildi de bana saati sordu...

Halis DEMİREL
ELÂZIĞ

Yarışmaya giremiyen yazılar

Sütü bozuk futbolcu (Ankara), Cennetin anahtarları (İzmir), Komşumuz Kerem anlatıyor (Ağrı), Namazda (Kasımpaşa), Ön kapı, arka kapı (Eskişehir), Çamur Ali (Isparta), Yangın (Konya), Deli (Kırıkkale), Dürbün (Gaziantep), Davetsiz misafir (Muğla), İkisi de deli (Bilecik), Muvaffak olmak (Muğla), Görülen lüzum (Rize), Rotasız cop (İstanbul), Ağzın tezek kokuyor (Ankara), Vapurdan işaert noktası (Fatih), Tencere yuvarlandı (Ankara), Enflâsyon (Ürgüp), Git diyorum sana (Kütahya), Biri «G» ile başlar (Adapazarı) Cehennem cennette (Adana), Ademler ocağının mazbatası (Kınık(, Açık oturum (Ankara), Bir anlık fors (Eyüp), Yoğurdu üfliyerek (Beşiktaş), Yeter ahlâksız herif (Beyoğlu), Göz hastası (İstanbul), Önden binilir (Ankara), Eşek şakası (Balıkesir), Yedi deliler (İstanbul), Hamisi ayı (İstanbul), Hamamda ve başka fıkralar (Kırıkkale), Kar damlaları (Pendik), Unutulmayan iyilik (Ankara), Galgınıyok (Zonguldak), Kulağın çınlasın (İstanbul), Maksu Oponun karısı (İstanbul), Beş yüz ceza (İstanbul) Geliyola (İstanbul), Ufacık bir terslik (İstanbul), Hazin bir aşk hikâyesi (Beyazıt), Tren mâcerası (Manisa), Kavga (İzmir), Ne tuhaf şey (Silivri), Puan meselesi (Elâzığ), Başlıksız — H.A. (Harbiye), Ben mebusum (Şişli), Acemi çaylak (Harbiye), Pankras şampiyonu (Ödemiş), Şen (Eskişehir), Maç hastası (Gebze), İstanbul'a bir andavallı geldi (İzmir), Emniyet âmiri (Şişli), İstanbul'da ölmeyin de (Eskişehir), Bir karşılama töreni (Kumkapı), Kristof Kolomb'un gemisi (Manisa), Uyku hastalığı (Antakya), Hasan Hoca'ya yazdırdık (Ankara), Tatil (Bakırköy), Dert babası, Oynayamadık (Bakırköy), Zampara Kemal (İstanbul), Cebi delik zamparanın azizliği (Hasköy), Pis Donjuan (Bebek), Zil ve işporta malı evlâdiyelik pense (Tophane), Yeni misin (Antalya), Boğaz dâvası (Antalya), Bağsızda (Ankara), Firar (Antakya), O (İ.T. Ankara), Bi habar yok (Bulancak), Akıl akıldan üstündür (Pangaltı), Nasıl 12 bildim (Adressiz), Sen kızımsın (İstnbul), Çay vir (Ankara), Para daha kıymetli (Kadıköy), Beyinler su koyuverdi (Bomonti), Fazilet dersi (Cihangir), Temizlerim (Fatih), Yarışma, Aslanım (Adressiz), Başlıksız (H.G.A. Adana), İki mektup (Levent), Karakolda dardayız (Ankara), Tabanca (Ankara), Sünnet v.b. fıkralar (Ankara), Bizim büro, sürpriz (İstanbul), Falan filân (Bursa), Sabırsızmış (Aksaray), Akıllı deli (Aksaray), İneklere özlem (Fatih), Kırk ev kedisi Hüsnü (Taksim), Virgülün azizliği (İzmir), Alın teriyle kazanmak (Arnavutköy), Şehir içi otobüsüyle bir gezi (Tarsus), Zorla satmadık ki (İstanbul), İki gün izin (İzmir), Sen de gancıkmışsın len Şereef (Aydın), Kurtuluş (Gaziantep), Zoraki namaz (Sümerbank), Salyangoz avcılığı, Kolinos mu kolyos mu? (İzmir), Eşeklik gene bende (Zonguldak), Kız oynatmak (İstanbul), Öğünülecek adam (Kumkapı), Vizite parası (Ankara), Dünya devrildi (İzmir), Aptal âşık (Konya), Asker mektubu (N.S. Görele), Olan 80 80 ne oldu (Soma), Kolay tarif (Eskişehir), Devlet kuşu (İstanbul), Asfalt dediğin böyle olmalı (Elâzığ). **(Arkası var)**

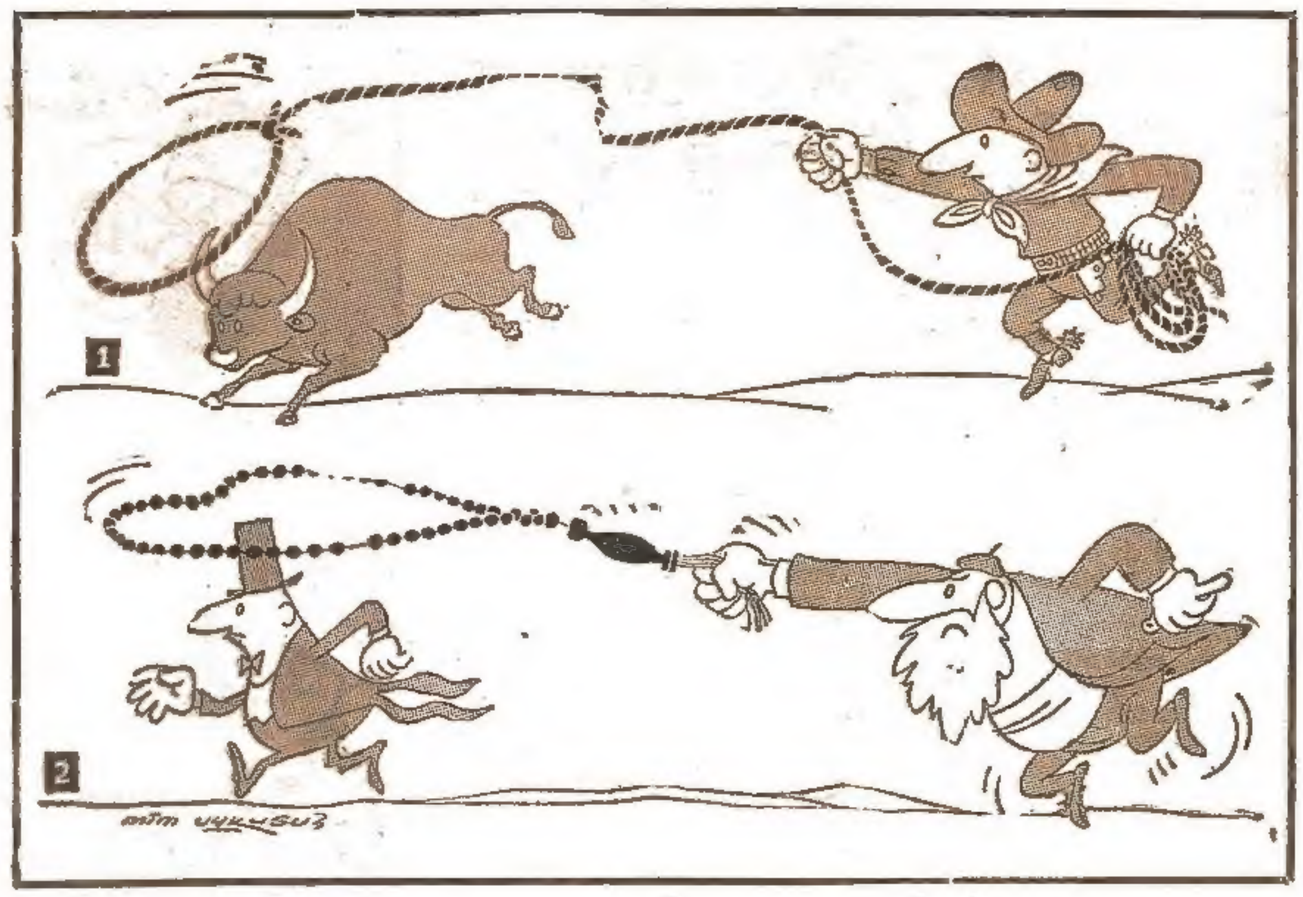

TEK DELİK

Aziz Nesin'in Romanı

— 19 —

— Hiç anlamadım, dedim, ben bir suç işlemedim ki.. Bir kadın bana «Âkif... ah Âkif!...» dedi, sonra beni buraya attılar. Halbuki benim adım Ferit...

Karşımda çömelip ayakları üstünde oturan bir adam çenmе bir yumruk atıp,

— Ulan çakal, dedi, bize de mi lolo... Asıl isminle karıyı söğüşliyecek değildin ya...

Dillerini iyice anlıyamıyordum. Onlar da tıpkı polisler gibi suçsuz olduğuma inanmıyorlardı. 2 - 3 saat kadar sonra beni ordan aldılar, yine o adamın karşısına çıkardılar. Yine odada bir kadın vardı ama bu, anamdan yaşlı, çirkin, suratsız bir kadındı. Kadın beni görünce,

— Mazlum, ah Mazlum... Nasıl kıydın bana? Ümitlerimi yıktın benim ah Mazlum!.. diye göğsüme kapanıp ağlamaya başlamaz mı?

— Hanım dur! diye kadını ittim.

Yirmi dört yıllık polis alaylı alaylı:

— Bu hanımı da tanımıyorsun değil mi? dedi. Hiç zanır mısın? Senin adın Ferit...

Çâresizlikten, vallâhi, billâhi, diye başladım, bütün yeminleri sıraladıktan sonra,

— Tanımıyorum! dedim.

O mendebur karı,

— Tuuu! diye suratıma tükürüp,

— Yazıklar olsun, hiç olmazsa mesleğinin şerefinden utan! demez mi?

Ben bir avukat kâtibiyim, bir kâtip parçasının şerefinden ne olacak...

Polis,

— Mülâzım Mazlum Bey! dedi, vay mülâzım vaay!..

Neler söylüyordu bunlar?

O gün akşama kadar beni tanımadığım belki yirmi kadına gösterdiler. Kimisi,

— Hain! diye üstüme atılıyor, kimisi,

— Alçak!... diye suratıma tükürüyor, kimisi de «Ah Kâzımım!», «Vah Muzafferim!» diye göğsüme kapanıp ağlıyordu.

Akşam üzeri gazete fotoğrafçılarına resimlerimi çektirdiler. Yüzümü ellerimle objektiften gizlmk istdim. ama olmadı. İki polis kollarımdan tuttu, biri çenemden biri de kafamdan yapıştı, resimlerim işte böyle çekildi.

Geceyi müteferrikada geçirdim. Ertesi gün, meşhur bir adamdım, günün adamı: Bütün gazetelerde resimlerim çıkmıştı. Resimlerde, suratımı zorla objektife çeviren polislerin çenemde, başımda, kulaklarımda elleri görünüyordu:

«Bir kadın avcısı yakalandı.»

«Sahte subay kılığına girerek, muhtelif sahte isimlerle 54 kadını ve genç kızı evlenme vaadi ile iğfal eden ve dolandıran kadın avcısı Ferit...»

Sahte subay elbisesiyle evleneceğim diye iğfal ettiğim, paralarını dolandırdığım kadınların sayısı yirmiyi geçmişti. Hepsi de mahkemede yüzüme baka baka hâkime, «Evet, evlenmek vaadiyle beni kandıran budur!» diyordu. Kiminin çeğizlerini yürütmüşüm, kimisinin bankadaki paralarını almışım, kimisinin el maslarını, küpelerini, bileziklerini almışım...

Kimisi kırkını aşkındı, kimisi suratına bakılmıyacak kadar çirkindi, içlerinde yalnız üç tanesi gençti.

Hâkime,

— Efendim, reis bey, ben bu kadınların hiçbirini tanımam, hayatımda bir kere bile yüzlerini görmedim Bir yanlışlık var bu işte... Bu hanımlar beni başka birisine benzetiyorlar... diye yalvarıyordum.

Hâkim, alaylı alaylı gülümsiyerek,

— Bunların hepsi de mi seni başkasına benzetiyorlar? diyordu.

Hâkim haklı... Bu işe ben de şaşıp kalmışım...

Sabıka kaydım da gelip, daha önce de kendime zabit süsü vererek bir kadını evlenme vaadiyle dolandırmaktan mahkûm olduğum anlaşılınca hâkime iyice kanaat geldi ve mahkûm oldum.

Eğer kendileriyle evlenirsem kadınlar dâvalarından vazgeçiyor, ben de hapisten kurtuluyordum. Ama ben yirmi kadınla birden evlenemezdim ki... Yâni onlardan biriyle evlenmeğe razı olsaydım, yine hapisten kurtulamıyacaktım. Ne olurdu, tek kadın şikâyetçi olsaydı...

En rahat hapishane hayatımı o zaman geçirdim Dâvacı olup beni mahkûm ettiren kadınlar ziyaretime koşuyorlar, her gün bana yiyecek, giyecek getirmek için birbirleriyle yarış ediyorlardı. Ziyaret günleri uğruma saçsaça başbaşa kavga edenleri bile oluyordu. Hepsinin de maksadı, benimle evlenmekti.

O zaman İstanbulda tek hapishane vardı. Şimdiki Adliye Sarayının olduğu yerdeki Mehterhane o zaman hapishaneydi, Ziyaretçilerle mahkûmlar serbestçe konuşuyorlardı, ziyaret yerine örgü tel konulmamıştı.

Bir ziyaret günü, dolandırdığım kadınlardan Atiye ismindeki kadın ziyaretime gelmişti. Bu, kırk beş yaşlarında gayet çirkin, çirkinlikte emsâli olmayan bir kadındı.

— Atiye Hanım, dedim, dinine imanına doğru söyle, deli olacağım; ben seni nerde, ne zaman dolandırdım, Allahaşkına söyle!

— And verme, dedi, beni dolandıran sen değilsin... Başkası... Zabit elbiseliydi, Adı Zekâi idi, Evleneceğiz diye yeminler ederek bunca yıllık göz nurum, el emeğim nakış dikiş paralarından biriktirdiğim üç bin lirayla iki bileziğimi aldı gitti, sırra kadem bastı. Ben de polise şikâyet ettim. Kendilerine zabit süsü vererek kadınları evlenme vaadiyle dolandıran sabıkalıların resim defterini önüme koyup «Bak bakalım, han gisi?» dediler. Zekâi'nin resmini göremeyince, senin resmini gösterip «İşte bu!» dedim.

Kadına,

— Allahtan korkmaz, o kadar resmin içinde neden benimkini seçtin? diye bağırdım.

Atiye gözleri dolu dolu,

— N'apiim şekerim, dedi, içlerinde en yakışıklısı sendin. Seni beğendim... dedi.

— Allah belânı versin ulan Atiye... Yıkıl, gözüm görmesin! diye bağırdım.

Atiye,

— Aşkımı reddetme hain, diye inledi, daha iki bin liram var, ben seni hapishanede gül gibi beslerim, çıkınca da evlenir, mesut aile yuvamızı kurarız, çocuklarımız olur, tam bir düzine çocuk doğuracağım..

Dolandırdığım kadınlardan Hüsniye, Atiye'den daha çirkindi, O da her şeyi itiraf etti. Üstelik o, kendisini dolandıran sabıkalının resmini de sabıka albümünde bulmuş.

— Pekiy Hüsniye, neye benim başımı yaktın?

— O herif çirkindi. Hemen altında senin resmini görünce âşık oldum. Aşkın gözümü bürümüş, ben o şaşkınlıkla ne dediğimi biliyor muyum? «İşte beni dolandıran bu adam!» dedim.

— Defool!.. diye bağırdım.

Ağlayarak,

— Ama ben bâkireyim, vücuduma erkek eli değmemiştir, beni reddetme... Bankada param da var, Buzdan çıkınca... diye söyleniyordu.

— İnşallah hep bâkire kalırsın cadaloz! diye bağırdım.

(Arkası var)

KAVUK

«Birgün Hoca'ya bir adam
Gelir, elinde bir mektup...
Hoca, yazısına bakıp,
Der ki: — Bunu okuyamam!
— Neden?
— Çünkü acemce bu!
— Tuu... Yazıklar olsun Hoca
Başkasına götür okut,
Elindeki bu mektubu!..
Herif cahil, söz anlamaz:
Başındaki şu koskoca
Kavuğundan utan biraz!
Der ki: — Oğlum etme hidde!
Eğer bundaysa keramet,
Sen başına koy da oku!..»

Orhan Seyfi ORHON

— Anlat — Derdini — Marko paşa'YA

Ad ve açık adres yazılmayan mektuplara cevap verilmez. Isteyen okurların ad ve adresleri saklı tutulur.

Gönenden bir okurumuz mektupla soruyor:

Geçende bana «Sen boyuna okuyorsun, ne demeğe geliyor bu Zübük?» diye sordular. Ben de «Onun çok derin anlamı vardır, ne yana çekersen o yana gider» dedim ama, Zübük'ün anlamını ben de bilmiyorum. Siz biliyorsanız açıklayın da öğrenelim.

CEVAP:

«Hurbo», «Abüziltin», «Kaşalot», «İnek», «Hıyarağası», «Zırtullahi Kirmani», «Enayi pilâkisi», «Düdük», «Kaldırım mühendisi», «Düttürü Leylâ», «Hacıağa», «Muhallebi çocuğu», «Lapacı» gibi değişik tipleri anlatan birçok sözcükler vardır. Siz bunlardan kimisini tanımlıyabilir, kimisini de tanımlıyamazsınız.

Zübük de işte böyle tiplerden biridir. Zübük tipi «Kağnı gölgesindeki it» adlı romanda bütün ayrıntılarıyla anlatılmıştır. «İt kağnı gölgesinde yürür de kendi gölgesi sanırmış» diye bir atasözümüz vardır; işte bu atasözü tam Zübük tipini anlatır. Zübük'ler, büyük adamların gölgelerine sığınarak dolaplar çevirir, çalışmadan, havadan yaşar, halkı sömürürler. Bu Zübük'leri her zaman, her yerde görmekteyiz, Zübüklük, daha çok politikada söken bir meslektir.

Ankaradan bir okurumuz yazıyor:

«Derginizin 17. sayısında Selçuk Kansu imzalı, «Erkeklik» başlığıyla yayınlanan fıkra Yalçın Kaya'nın birkaç yıl önce bir dergide çıkan hikâyesinin özetidir.»

MARKOPAŞA — Ne diyelim, ne söyliyelim? En iyi niyelle, aynı konuyu birkaç kişi de düşünebilir, diyebiliriz. Böyle şeyler de olabilir.

★

Maden'den sayın Bay Orhan Özgül'e:

«Üç buçukuncu kuvvet» adlı tefrika, yildiğiniz gibi Öncü gazetesinde yarıda kesilmişti. O sırada gazetenin büyük mali sıkıntıları ve sık sık kapatılması yüzünden tefrika kesilmiştir. Kitap olarak basılmaması da, üzerinde yeniden çalışılacak zaman bulunamayışındandır. Ileride kitap olarak yayınlanacaktır.

★

Turhal'dan bir okurumuzun üç sorusu var:

S — Zübük'ün her sayısı kaç basılıp kaç satılıyor?

C — Gazetecilikte bu sorunun cevabı vardır. Ama bizde sır mır yok.

Yeni çıkan haftalık bir gazete ve derginin satışı en az on ikinci sayısına kadar bilinemez: çünkü ilk sayılar çok satar. Sonraları bu satış azalır ve belli bir sayıda durur; artık o gazete oturmuştur.

20 nci sayısı çıkan Zübük artık oturmuş bir dergidir, her sayısı 20 bin basılıp 15 bin satmaktadır. Satışın gittikçe artacağını ummaktayız. Çünkü okurlarımızın söylediğine göre Zübük, her yeni sayısıyla daha da güzelleşmektedir.

İkinci ve üçüncü sorunuzu yazamıyacağız, yalnız cevabını verelim:

2 — Hayır.

3 — Evet.

★

Ankaradan bir okurumuz soruyor:

«Nasrettin Hocaya ne ölçüde değer ve önem verdiğinizi görüyoruz. Zübük'ün her sayısında Nasrettin Hoca köşesi ayırıp burada Hocanın fıkralarını yazarak O'nun kişiliğini yaşatmanız yararlı olur kanısındayım.»

CEVAP:

Nasrettin Hocanın yedi yüzyıldan beri söylenilen 300-400 fıkrası vardır. Bunları da herkes bilmektedir. Bu fıkralar bilinse de, yeri gelince anlatılması doğru olur. Bu bakımdan Hoca fıkralarına sürekli bir köşe ayırmaktansa, yeri düşünce bir Hoca fıkrası anlatmayı yeğ tutarız. Saygılarımızla.

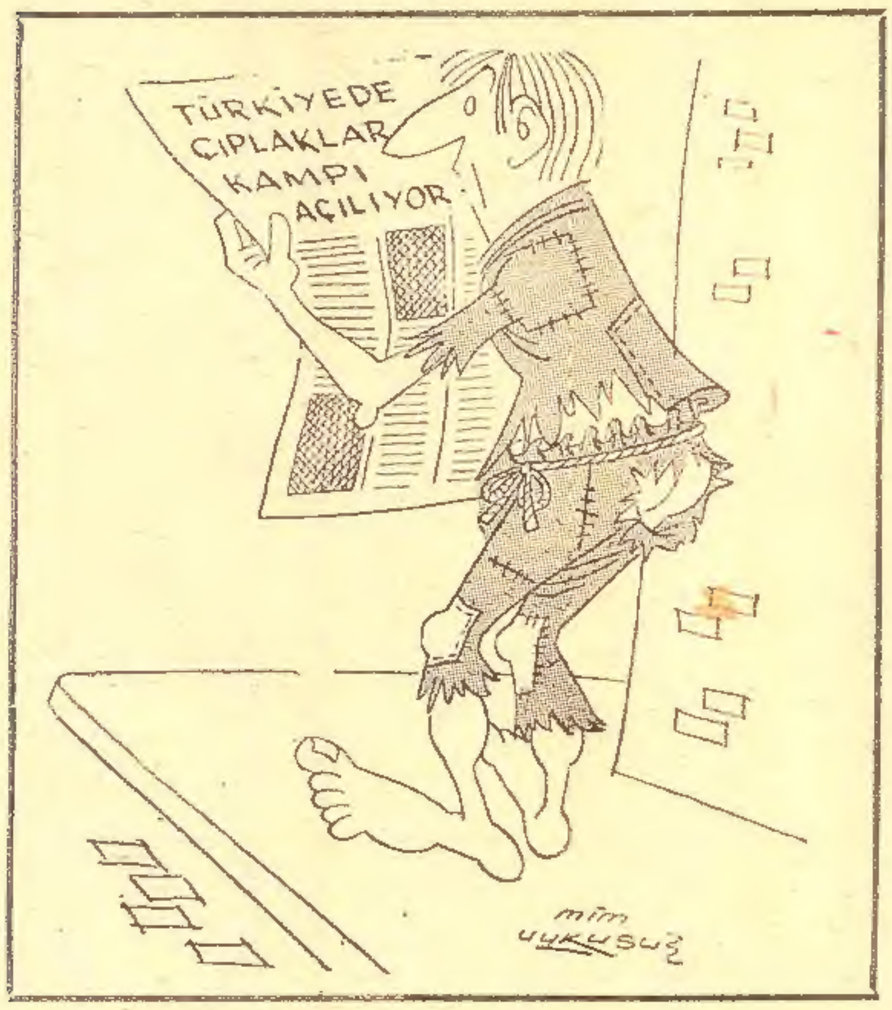

Tercüman

VAKTİYLE Anadolu şehirlerinden birinde bir mekkâreci varmış. Mekkâreci demek katırlarla veya develerle bir şehirden diğer şehire eşya taşıyan kimse demektir. O zamanlar tabii tren, otomobil yok... 5-6 katır alan mekkârecilik yapardı. Bu adamlardan bir tanesi son derece huysuz, aksi, lânet bir şeymiş. Tüccarın malını getirir. Hesap kitap edilir. Şu kadar yekûn tutar, tüccar açar çekmecesini meselâ 50 tane mecidiye verir. 20 tane altın verir. Mekkâreci basar yaygarayı.

— Ben bu parayı almam. Mecidiyeler ağırlık ediyor.

Tüccar bu sefer ufak para verir. Yine bir itiraz:

— Yahu ben bayram çocuğu muyum, bu kadar ufak parayı nasıl taşıyacağım.

Tüccar kâğıt para çıkarır verir. Yine itiraz:

— Kâğıt para iyi para değildir. Buruşur, yırtılır, yanar, ben ne yapayım bunu...

Adamın huyunu bilen bir diğer tüccar bir gün mekkârecinin hesabını her türlü paraya göre ayrı ayrı keselere koy. Eh... der her cins paradan hazırladım. Bakalım bu herif ne bahane uyduracak. Masaya otururlar. Evet der tüccar. Hesabın 440 lira. Uzanır gümüş para torbasını çeker. Katırcının önüne koy. Katırcı:

— Bey başka para yok mu? der.

Tüccar:

— Var... Al... der öbür keseyi çeker.

Katırcı bu sefer:

— Efendi, altın olarak versen olmaz mı acaba? Der.

Tüccar altın kesesini alıp verir. Kâğıt para ister, Kâğıt para verir. Mecidiye ister, mecidiye verir. Mekkâreci bir paralara bakar, bir tüccarın yüzüne bakar. Sonra hiddetle yumruğunu masaya vurur. Ve:

— İçine bilmem ne yaparım böyle kolay alış verişin, diyerek fırlar gider.

Yeni Sabah

HOCANIN nedense «ben çok iyi ata binerim» diye böbürlenecek tutmuş. Köyde at yok, ama eşeğinden başka bir şeye bindiği görülmeyen hocanın «Ben şöyle ata binerim, böyle usta binicilyim» diye durmadan caka satmasına sinirlenen köylüler günün birinde bıçkın bir tay bulmuşlar. Öğüne kadar sırtına eğer vurulmayan hayvanı güç zaptederek köyün meydanına getirmiş ve hocaya,

— Buyur bin bakalım, demişler, şu marifetini biz de görelim.

Nasreddin Hoca bakmış binmemek olmayacak:

— Beni tutun da hele şu hayvanın sırtına bir oturtun bakayım, demiş.

Binmesiyle genç hayvanın ok gibi ileri fırlaması bir olmuş. Hoca düşmemek için bir yandan hayvanın boynuna sarılır, bir yandan da Allaha yalvarırmış. Ama nafile... Tayın her sıçrayışında hoca, atın sağrısına doğru biraz daha kaymaktan kendini koruyamamış. Derken bakmış, mabadı hayvanın kuyruk oskumuna kadar kaymış ve hocanın bir sıçrayışlık vakti kalmış. Yuvarlanıp kafasını gözünü yaracak... Kahvenin önünden dört nala, perişan bir halde geçerken, fıyakasını da bozmamaya çalışarak bir eliyle atın kuyruk sokumunu işaret etmiş ve kendisini seyreden muzip köylülere,

— Heey ağalar, diye seslenmiş, işte bu atın da sonuna geldik. Varsa başka bir at getirin.

Basın Sergisi

Başlıca yazarı:
AZİZ NESİN
SAHİBİ VE YAZI İŞLERİ YÖNETMENİ:
MERAL NESİN
Yönetim yeri: Cağaloğlu, Nuruosmaniye, Gazi Sinan Paşa Sok. No 12 — İSTANBUL
Telefon: 22 58 04

PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKAR
HAFTALIK SİYASİ MİZAH GAZETESİ
18 Haziran 1962
Yıl: 1, Sayı: 20
İstanbul'da Güneş Matbaacılık T.A.Ş. de dizilip basılmıştır.

ABONE: Yıllık 25, altı aylık 13 liradır. Yabancı ülkeler için yıllık 50, altı aylık abone 25 liradır Derginin uçakla gönderilmesi isteniyorsa, ayrıca uçak masrafı abone parasına eklenir.

İLÂN: Beş sütun üzerinden her sütunun santimi 15 liradır.

50 KURUŞ
Geçmiş sayılar 75 kuruştur.

Zübüüüük